

Arviointikertomus 2025

Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus hyväksytty 5.5.2026

Sisällys	2
Tiivistelmä.....	4
Tarkastuslautakunnan arviointityö	7
Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminta.....	7
Toimintaa ohjaa kuntalaki.....	7
Arviointityö perustuu suunnitelmallisuuteen.....	8
Sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuutta on valvottu säännöllisesti.....	8
Tarkastuslautakunnan kokoonpano	9
Vuoden 2025 arviointikohteet ja arviointikertomus	10
Arvioinnissa on hyödynnetty useita tietolähteitä.....	10
Tilintarkastus.....	10
Tavoitteiden toteutuminen	12
Yhteenveto tavoitteiden toteutumisesta	13
Talouden toteutuminen	15
Suosituksen jälkiseuranta	21
Edellisen arviointikertomuksen käsittely	21
Kirjaston vetovoimaisuus ja lukemisen edistäminen	27
Perusteet arviointikohteen valinnalle	29
Arvioinnissa hyödynnettiin useita aineistoja	29
Kirjastopalvelujen toimintaa ohjaavat laki ja Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelma	30
Kirjaston vetovoimaisuus	30
Kirjastopalvelujen saavutettavuus vaikuttaa houkuttelevuuteen	31
Kirjaston turvallisuudella on vaikutusta vetovoimaisuuteen	34
Kirjaston vetovoimaisuutta mittaavat tunnusluvut ovat hyvällä tasolla	35
Kuntalaiset ovat tyytyväisiä kirjaston palveluihin	37
Lukemisen edistäminen	39
Lukutaito on viime vuosina heikentynyt	39
Kansallinen lukutaitostrategia ja -ohjelma ovat lähtökohtana lukutaitotyölle	41
Hyvinkään kirjastopalvelujen lukutaitotyön resurssit ovat rajalliset	42
Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa on tiivistä ja monipuolista	42
Yhteistyö perusopetuksen kanssa on suunnitelmallista ja monipuolista.....	44

Yhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa on pienimuotoista	47
Kirjasto on toteuttanut muitakin toimenpiteitä lukemisen edistämiseksi.....	47
Lukutaidon edistämistä koskeva tavoite ei toteudu täysin	49
Lukutaidon edistämiseksi on tehty muutoksia perusopetuksen vuosiviikkotunteihin	50
Muita huomiota arvioinnissa	51
Investointi-hankkeet.....	53
Paavolatalo	53
Rakentamisvaiheen arvioinnin tulokset on raportoitu edellisessä arviointikertomuksessa	54
Paavolatalo valmistui ajallaan ja kustannuksiltaan onnistuneesti	54
Päiväkodin sisätilat ja piha-alue saavat kiitosta	55
Liikuntasali on ahkerassa käytössä	56
Paavolatalossa on kokoontumistila.....	57
Paavolatalo-hankkeesta toteutettiin palautekysely asukkaille	57
Hyvinkää Areena	59
Pysäköintilaitos	60
Koulu ja päiväkotiviilä	60
Hangonsillan rakennushankkeisiin liittyvät muut huomiot	61

Kuvat

Kannen kuva: Hyvinkään kaupunki, sivu 9: lautakunnan jäsenten kuva-arkisto, sivu 25: Hyvinkään kaupunki, sivu 40 Hyvinkään kaupunki ja Merja Peltomäki, sivu 42: tuntematon, sivu 50: Hyvinkään kaupunki, sivu 51: Hyvinkään kaupunki sivu 52: Hyvinkään kaupunki, sivu 53: Teemu Heikkilä, sivu 54: SRV Oy © Hyvinkään kaupunki

Tiivistelmä

Sitovat toiminnan tavoitteet saavutettiin tyydyttävästi

Valtuuston asettamat sitovat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena arvioiden tyydyttävästi. Tavoitteista 50 % saavutettiin suunnitellusti. Lisäksi kiinteistöjen omistamista koskevan omistajapolitiikan toteuttamiseen liittyvän tavoitteen kohdalla päästiin lähelle tavoiteltua tilannetta: neljästä osa-alueesta toteutui kolme.

Toimintakertomuksessa 2025 tavoitteiden saavuttamista koskevan raportoinnin laatuun on panostettu edellisiä vuosia paremmin. Raportointi on selkiytynyt ja se sisältää riittävät tiedot. Lisäksi tavoitteet ja niiden saavuttamista todentavat mittarit olivat yhtä poikkeusta lukuunottamatta yksiselitteisiä, mikä helpotti tarkastuslautakunnan arviointia.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Hyvinkään kaupungin talous toteutui vuonna 2025 kokonaisuutena tarkastellen pääosin asetettujen taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Kaupunkikonsernin tulorahoitus oli vahvalla pohjalla, mistä osoituksena konsernin vuosikatteen selvä ylitys poistoihin nähden (vuosikate/poistot 126,0 %). Tämä osoittaa, että kaupungin tulorahoitus on riittänyt kattamaan käyttömaisuuden kulumisen sekä tukemaan investointien rahoitusta ja velanhoitoa ilman rakenteellista alijäämää. Talouden tasapaino säilyi, eikä kaupunki ajautunut kiihtyvään velkaantumiskehitykseen, vaikka konsernin velkataso on edelleen huomattava. Toimintamenojen kasvu ja korkea investointitaso loivat kuitenkin talousohjaukselle haasteita, joiden hallinta korostuu tulevina vuosina. Kokonaisarviona tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2025 taloudenpito on ollut hallittua ja tavoitteiden mukaista, mutta taloudellisen tasapainon säilyttäminen edellyttää jatkossakin menokasvun hallintaa, investointien huolellista priorisointia ja tulorahoituksen riittävyyden seuranta.

Tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutuminen

Hyvinkään kaupungin tytäryhtiöiden taloudellisten tavoitteiden toteutuminen oli vuonna 2025 kokonaisuutena arvioiden pääosin tavoitteiden mukaista. Tytäryhtiöiden toiminta säilyi taloudellisesti vakaana, eikä konsernitasolle kohdistunut merkittäviä taloudellisia riskejä. Yhtiöiden tuloksellisuus ja maksuvalmius olivat pääosin riittävällä tasolla suhteessa niille asetettuihin tavoitteisiin. Toiminta pysyi omarahoitteisena eikä kaupungilta edellytetty merkittäviä lisätukitoimenpiteitä. Investointeja toteutettiin suunnitellusti yhtiöiden toiminnan edellyttämällä tavalla ja rahoitus pysyi hallinnassa.

Kokonaisuutena tytäryhtiöiden toiminta tuki Hyvinkää-konsernin taloudellista asemaa, eikä yhtiöiden toiminnassa havaittu sellaisia poikkeamia, joilla olisi ollut olennaista heikentävää vaikutusta kaupungin konsernitalouteen.

Tarkastuslautakunnan suosituksilla on ollut vaikuttavuutta

Arviointikertomuksessa 2024 annetuista suosituksista 86 % olivat sellaisia, joiden perusteella palvelualueet ovat ryhtyneet joko kokonaan tai osittain suositusten mukaisiin toimenpiteisiin. Voidaan katsoa, että tarkastuslautakunnan antamalla suosituksilla on ollut vaikuttavuutta.

Kaupunginhallituksen lausunto arviointikertomuksen 2024 havaintoihin ja suosituksiin on laadittu aiempia vuosia huolellisemmin. Lausunnon perusteella voi todeta, että arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin ja suosituksiin on paneuduttu sekä toteutettavia kehittämistoimenpiteitä on mietitty asiaan kuuluvalla tavalla.

Kirjasto on onnistunut kasvattamaan vetovoimaansa ja toimii monipuolisesti edistääkseen lukemista ja lukutaitoa

Hyvinkään kirjasto edistää vetovoimaisuuttaan erittäin monipuolisesti. Se onkin onnistunut lisäämään houkuttelevuuttaan. Siitä kertoo usean tunnusluvun hyvä kehitys: kävijämäärä on kasvanut tasaisesti viime vuosina, verkkokäyntien lisäys on ollut erittäin merkittävä, lainausten määrä on noussut ja uusia kirjastokortteja on myönnetty aina edellisiä vuosia enemmän. Lainaajien osuus asukaslukuun suhteutettuna on Hyvinkäällä ollut kuitenkin matalampi kuin useassa naapurikunnassa.

Kirjastossa on otettu hyvin huomioon myös asiakkaat, joilla on lukurajoitteita. Tarjolla on esimerkiksi isotekstisiä ja selkokielisiä kirjoja sekä äänikirjoja. Ulkomaalaistaustaisille on saatavilla kirjallisuutta myös eri kielillä.

Säästösyistä Hyvinkään kirjastojen aukioloaikoja supistettiin vuonna 2025. Pääkirjaston aukioloaikoja voidaan edelleen pitää riittävinä. Sen sijaan Hakalan lähikirjaston palveluaika heikkeni oleellisesti, sillä sen ilta-aikoja supistettiin eikä se ole enää perjantaisin auki lainkaan.

Kirjastopalvelut toteuttavat monipuolista ja tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa edistääkseen lukemista ja lukutaitoa. Tämä onkin tärkeää, sillä vuoden 2025 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan noin neljäsosa 8. ja 9.-luokkalaisista ja peräti yli kolmasosa ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista kokee vaikeuksia lukemista vaativissa tehtävissä.

Hyvinkään kirjastopalvelut on ottanut rohkeasti käyttöön myös uusia toimintatapoja lukutaidon vahvistamiseksi. Tästä mainittakoon Europe Challenge-projekti ”Satuja ja soppaa”. Hyvinkään kirjasto on ensimmäinen ja ainoa suomalainen kirjasto, joka on valittu mukaan kyseiseen projektiin. Projekti on suunnattu erityisesti erilaisista kieli- ja kulttuuritaustoista tuleville henkilöille ja eri sukupolville.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että koulutuspalvelut ja varhaiskasvatus yhteistyössä määrittelevät, mitkä ovat lukutaitotyön toivotut vaikutukset. Vaikutusten seuranta varten on tarkoituksenmukaista asettaa konkreettiset tavoitteet, joilla voidaan mitata ja seurata, onko edetty toivottuun suuntaan. Lisäksi on suositeltavaa löytää lukemisen edistämisessä ennaltaehkäisevästi eniten tukea tarvitsevat ryhmät ja kohdentaa toimenpiteitä niihin.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että kirjasto on ryhtynyt selvittämään mahdollisuutta ottaa Hyvinkään kirjastossa käyttöön joustoasiakkuus. Kyseisestä käytännöstä hyötyisivät henkilöt, jotka eivät korkean iän tai sairauden vuoksi pääse itse asioimaan kirjastossa.

Paavolatalon rakennushanke onnistui kustannuksiltaan erinomaisesti

Paavolatalon rakennushankkeen kustannukset alittivat kustannusarvion 2,9 miljoonalla eurolla. Hankkeen kokonaiskustannusarvio oli 15,5 milj. euroa ja toteutuneet menot 12,6 milj. euroa. Paavolatalon päiväkodin henkilöstö on erittäin tyytyväinen sekä sisätilojen että piha-alueen toimivuuteen. Myös lapset ovat olleet innoissaan monista sisä- ja ulkotilojen ratkaisuista ja välineistä.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan päiväkodin sisätilojen toimivuutta lisää niiden loistava muunneltavuus erikokoisten ryhmien käyttöön. Taideteokset ovat lasten ympäristöön sopivia ja ne tuovat iloa sekä ovat mielikuvitusta herättäviä. Piha-alue innostaa lapsia leikkimään ja liikkumaan.

Paavolatalon liikuntasali on arki-iltaisin urheiluseurojen ahkerassa käytössä. Kaikki arki-illat ovat varattuja. Sen sijaan viikonloppuisin arviointihetkellä oli vielä vapaitakin aikoja.

Hangonsillan alueen rakennushankkeet ovat edenneet pääosin suunnitellusti

Koulu ja päiväkotit Vilinä sekä pysäköintilaitos ovat sekä aikataulullisesti että kustannuksiltaan edenneet suunnitelmien mukaisesti. Pysäköintilaitoksen rakentaminen päästiin aloittamaan jopa odotettua aiemmin joutuisan rakennuslupakäsittelyn vuoksi.

Hyvinkää Areenan rakentamisaikatauluun on tullut viivettä, koska rakennesuunnittelija jouduttiin vaihtamaan. Arvion mukaan hanke tulee valmistumaan huhtikuussa 2027 eli noin kaksi kuukautta alkuperäistä aikataulua myöhemmin. Rakennesuunnittelijan vaihtaminen on aiheutunut myös lisäkustannuksia. Suunnittelijalta haetaan korvauksia puutteista ja virheistä ensisijaisesti vastuuvakuutuksen kautta. Muuten hanke on edennyt sekä rakentamisen että Areenan toiminnan suunnittelun ja kilpailutusten osalta suunnitellusti.

Samanaikaisesti käynnissä olevista isoista rakennushankkeista huolimatta Hangonsillan alueella ei ole havaittu logistisia ongelmia. Eri työmaiden välinen aktiivinen yhteydenpito toimitusajoista, kuljettajien Teams-ryhmässä käymä viestinvaihto lastien purkuajoista ja eri urakoitsijoiden välinen hyvä yhteistyö ovat taanneet sen, ettei logistiikka ole aiheuttanut haittaa työmaiden etenemisille. Logistiikan toimivuus kertoo myös huolellisesti ja asiantuntevasti etukäteen laaditusta liikenteenohjaussuunnitelmasta.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin pitkäaikaista tarkastussihteeriä Merja Peltomäkeä palkitusta työstään Hyvinkään kaupungin tarkastustyön hyväksi.

Tarkastuslautakunnan arviointityö

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminta

Toimintaa ohjaa kuntalaki

Tarkastuslautakunta on lakisääteinen lautakunta ja se toimii suoraan kaupunginvaltuuston alaisena. Tarkastuslautakunnan toiminnasta ja tehtävistä säädetään kuntalaissa. Lisäksi Hyvinkään kaupungin hallintosääntö ohjaa lautakunnan toimintaa.

Kuntalain mukaiset tarkastuslautakunnan tehtävät:

Valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Valmistelee kunnanhallitukselle esityksen tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan arviointityö linkittyy kaupunginvaltuuston ja -hallituksen toimintaan seuraavasti:

- lautakunta arvioi valtuuston hyväksymän Pelikirjan eli kaupunkistrategian toteutumista
- lautakunta arvioi valtuuston asettamien talousarvioletavoitteiden toteutumista, jossa oleellisena tietolähteenä ovat hallituksen hyväksymät tilinpäätös ja toimintakertomus

- lautakunta esittää vuosittain arviointinsa tulokset valtuustolle antamassaan arviointikertomuksessa
- kaupunginhallitus antaa lausunnon valtuustolle siitä, mihin toimenpiteisiin tulee ryhtyä arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta.

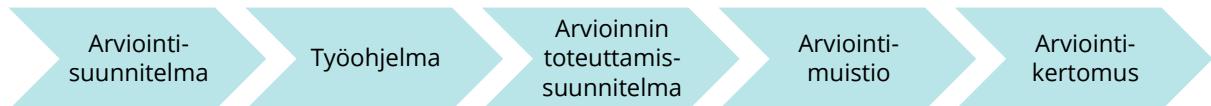
Arviointityö perustuu suunnitelmallisuuteen

Tarkastuslautakunnan arviointitoiminnan lähtökohtana on tuottaa kaupunginvaltuustolle objektiivista tietoa toiminnan ja talouden ohjausta, kehittämistä ja päätöksentekoa varten.

Tarkastuslautakunnan toiminta on suunnitelmallista. Lautakunta hyväksyi 12.8.2025 arviointisuunnitelman valtuustokaudelle 2025–2029, jonka se antoi kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Valtuusto merkitsi arviointisuunnitelman tiedoksi kokouksessaan 22.9.2025. Kyseinen suunnitelma sisältää mm. arviointitoimintaa ohjaavat, arvioinnin kohdentamista sekä arvioinnin raportointia ja viestintää koskevat periaatteet.

Tarkastuslautakunta tarkentaa arviointisuunnitelmaa vuosittaisilla työohjelmilla, jotka sisältävät tarkennetut arviointikohteet ja kuultavat asiantuntijat. Tilivuotta 2025 koskevaa arviointiaan varten lautakunta hyväksyi työohjelman 9.9.2025 ja päivitti sen kevätkauden 2026 osalta kokouksessaan 16.12.2025.

Tarkastuslautakunta laati jokaista arviointikohdetta varten arvioinnin toteuttamissuunnitelman, joka sisälsi etukäteiskysymykset arviointikohteen asiantuntijoille vastattaviksi. Arvioinneista laadittiin muistiot, jotka lähetettiin arviointikohteen vastuuhenkilöille kommentoitaviksi. Tarkastuslautakunta hyödynsi muistioita arviointikertomusta laadittaessa.

Tarkastuslautakunta antoi syyskuussa kaupunginvaltuustolle väliarvioinnin vuoden 2025 tavoitteiden saavuttamisesta. Valtuusto merkitsi väliarvioinnin tiedoksi kokouksessaan 22.9.2025.

Sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuutta on valvottu säännöllisesti

Arviointityönsä lisäksi tarkastuslautakunnalla on lakisääteinen velvoite vastata sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta ja ilmoitusten saattamisesta valtuustolle tiedoksi. Lautakunta huolehtii myös sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen ilmoittamisesta kaupungin verkkosivulla.

Kuntalain 84 §:ssä on määritelty ilmoitusvelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat. Uuden valtuustokauden aloitettua toimintansa kaikkia ilmoitusvelvollisia pyydettiin tekemään sidonnaisuusilmoitus. Tarkastuslautakunta hyväksyi saapuneet sidonnaisuusilmoitukset kokouksessaan 9.9.2025 ja antoi ne kaupunginvaltuustolle tiedoksi 21.9.2025. Hyvinkään kaupungilla oli vuoden 2025 lopussa yhteensä 70 ilmoitusvelvollista henkilöä.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Kaupunginvaltuusto nimesi 2.6.2025 tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 2025–2029. Kuntalain mukaan lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO

Tuula Vanhatalo

puheenjohtaja

varajäsen Heli Ronkanen

Marja-Leena Laine

varapuheenjohtaja

varajäsen Kostti Kallio

Tiina Karhunen

varajäsen Toni Rintala

Joonas Kopra

varajäsen Marko Inkinen

Niko Kostia

varajäsen Tiina Toiminen

Pasi Lehtimäki

varajäsen Arto Tölmälä

Antti Miettinen

varajäsen Heikki Ahtonen

Jenny Moilanen

varajäsen Susanna Suikkanen

Eija Skyttä

varajäsen Päivi Ahokas

Tarkastuslautakunnan asioiden valmistelijana ja esittelijänä toimi tarkastussihteeri Merja Peltomäki 17.2.2026 saakka ja 11.3.2026 alkaen tarkastuspäällikkö Helena Niemi.

Vuoden 2025 arviointikohteet ja arviointikertomus

Tarkastuslautakunta keskittyi ensimmäisenä toimintavuotenaan arvioinnissaan valtuuston vuodelle 2025 asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamiseen. Erityisarviointikohteena lautakunnalla oli kirjaston vetovoimaisuus ja lukemisen edistäminen. Lisäksi arviointikohteena olivat vuoden 2025 keskeiset investointikohteet: Paavolatalo, Hyvinkää Areena, koulu ja päiväkotiviilä sekä pysäköintilaitos. Kartoittaessaan käyttäjien näkemyksiä Paavolatalon toimivuudesta tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin Paavolatalon tiloihin.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2025 arviointiaan varten syyskaudella 2025 ja kevätkaudella 2026 yhteensä 13 kertaa.

Arvioinnissa on hyödynnetty useita tietolähteitä

Lautakunta käytti arviointityönsä tietolähteinä mm. seuraavia:

- Hyvinkään kaupungin Pelikirja 2.0
- Hyvinkään kaupungin talousarvio 2025 ja osavuosisikatsaus
- Hyvinkään kaupungin tilinpäätös 2025
- kaupungin toimielinten pöytäkirjoja ja viranhaltijoiden päätöksiä
- kaupungin eri johtoryhmien muistioita
- arviointikohteiden edustajien antamat selvitykset
- Hyvinkään kaupungin ja naapurikuntien verkkosivuja
- Hyvinkään kaupungin johtosääntöjä ja toimintaohjeita
- tilastokeskuksen tilastoja
- yleisten kirjastojen tilastoja
- kouluterveyskyselyn tuloksia.

Kirjastopalveluja koskeva arviointi oli laaja ja siinä hyödynnettiin lukuisia tietolähteitä. Kyseiset tietolähteet on mainittu arviointikertomuksessa kohdassa ”Kirjaston vetovoimaisuus ja lukemisen edistäminen”.

Tilintarkastus

Tilintarkastus on luonteeltaan laillisuustarkastusta. Tilintarkastajan tehtävät on määritelty kuntalain 123 §:ssä. Tilintarkastusta säätelee myös Suomen Tilintarkastajat ry:n suositus ”Julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa”.

Hyvinkään kaupungin lakisääteisenä tilintarkastusyhteisönä toimi arviointivuonna KPMG Oy Ab vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, KHT Outi Koskinen. Kaupunginvaltuusto valitsi kyseisen yhteisön kokouksessaan 14.4.2025 Hyvinkään kaupungin tilintarkastuspalvelujen toimittajaksi tilikausille 2025–2028.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista. Tilintarkastaja esitti tilivuoden 2025 tarkastusta koskevan suunnitelmansa tarkastuslautakunnalle 9.9.2025. Tilintarkastaja raportoi suunnitelmansa mukaisista tarkastuksista ja niissä esille tulleista havainnoista lautakunnalle kaksi kertaa. Tilintarkastaja toteutti tilivuoden 2025 tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Tavoitteiden toteutuminen

Ovatko talousarviossa 2025 asetetut valtuustotason toiminnalliset tavoitteet johdettu Pelikirjasta?

Ovatko tavoitteet ja niiden saavuttamista todentavat mittarit yksiselitteisiä ja konkreettisia?

Miten tavoitteet on saavutettu ja onko tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta yhteneväinen tilinpäätösraportoinnin kanssa?

Onko toimintakertomuksen raportointi tavoitteiden toteutumisesta riittävää ja selkeää?

Arviointi:

Valtuustotason tavoitteet vuodelle 2025 on johdettu Pelikirjasta. Tavoitteiden toimenpiteet tukivat Pelikirjan päämäärien edistymistä.

Vaikka jokaiselle Pelikirjan mukaiselle kärkihankkeelle ja tukipilarille ei ole asetettu valtuustotason tavoitteita, niille on kuitenkin nimetty kaupunginhallitukseen tai lautakuntiin nähden sitovia tavoitteita. Siten kaikki strategiset kärkihankkeet ja tukipilarit on huomioitu tavoitteita asettaessa.

Valtuuston asettamat sitovat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena arvioiden tyydyttävästi. **Tavoitteista 50 % toteutui** suunnitellusti. Lisäksi yhden tavoitteen kohdalla päästiin lähelle tavoiteltua tilannetta: kiinteistöjen omistamista koskevan omistajapolitiikan toteuttamiseen liittyvän tavoitteen neljästä osa-alueesta toteutui kolme.

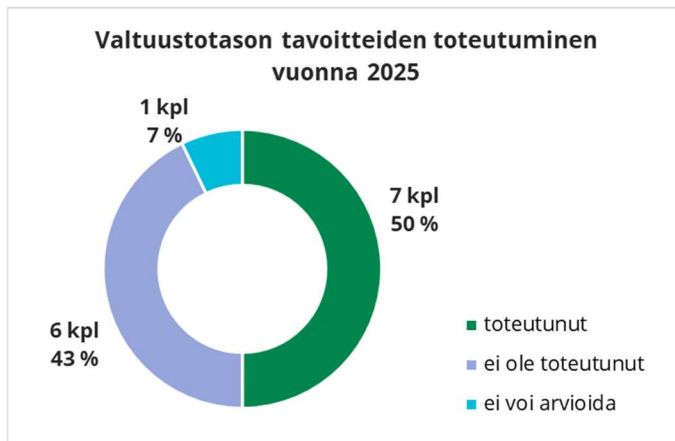
Tytäryhtiöiden tavoitteet noudattelivat pääsääntöisesti Pelikirjan linjauksia. Tytäryhtiöistä parhaiten tavoitteet saavutti Hyvinkään Lämpövoima Oy. Sen tavoitteista 100 % (4/4) toteutui.

Tarkastuslautakunnan arviointi valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden saavuttamisesta on yhteneväinen tilinpäätösraportoinnin kanssa yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Luottamushenkilöiden perehdytyskoulutusta koskevan tavoitteen toteutumista ei voinut arvioida, koska tavoitteelle ei ollut asetettu selkeää mitattavaa tavoitetasoa. Lisäksi lautakunta toteaa, että kyseiseen tavoitteeseen liittyvän valtuutetuille toteutetun kyselyn vastausaktiivisuus oli matala (27 %). Luotettavan tuloksen näkökulmasta vastausprosentti ei ole riittävä.

Toimintakertomuksessa esitetty raportointi tavoitteiden saavuttamisesta on kaupungin tavoitteiden kohdalla kehittynyt myönteisesti. Raportoinnin laatuun on panostettu. Se on selkeää ja riittävää, mikä helpotti tavoitteiden toteutumisen arviointia. Lisäksi tavoitteet ja niiden saavuttamista todentavat mittarit olivat yksiselitteisiä. Mitä selkeämpiä tavoitteet ovat, sitä ilmeisemmin ne ohjaavat toimintaa haluttuun suuntaan.

Tarkastuslautakunta arvioi kaupungin tavoitteiden saavuttamista kaksiportaisella asteikolla, kun taas tytäryhtiöiden raportoinnissa käytetään kolmiportaista asteikkoa (toteutui, toteutui osittain, ei toteutunut).

Yhteenveto tavoitteiden toteutumisesta

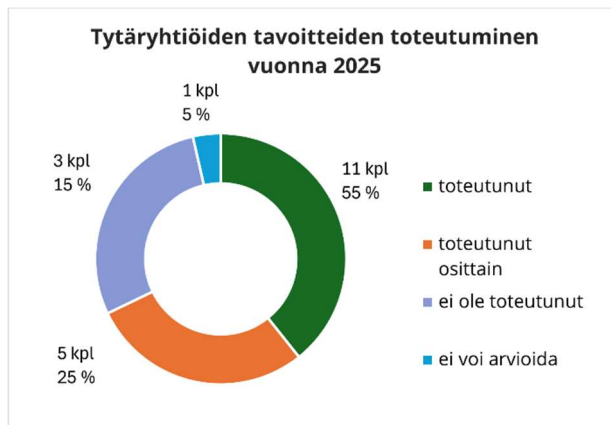

Kaupunginvaltuusto asetti vuoden 2025 talousarviossa yhteensä 14 sitovaa toiminnallista tavoitetta, jotka jakautuivat seuraavasti:

- kärkihanketavoitteet 5 kpl
- tukipilaritavoitteet 4 kpl
- kehittyvät peruspalvelut ja rakennemuutoksen hallinta 5 kpl.

Tavoitteista toteutui yhteensä 7 eli 50 %. Yhden tavoitteen saavuttamista ei voinut arvioida.

Valtuustotason tavoitteista Paavolataloa, monitoimiareenaa sekä Hangonsillan alueen uutta koulua ja päiväkotia on arvioitu tarkemmin arviointikertomuksen kohdassa ”Investointihankeet”.

Talousarviossa 2025 oli asetettu tavoitteet myös kaupungin neljälle merkittävimmälle tytäryhteisölle. Tavoitteita oli yhteensä 20, joista 11 toteutui kokonaan, 5 osittain. 1 tavoitteen saavuttamista ei voinut arvioida.

Toteuma tytäryhteisöittäin:

- **Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:** 3/4 tavoitetta toteutui – hyvä taso
- **Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki:** 1/8 tavoitetta toteutui – heikko taso
- **Hyvinkään Lämpövoima Oy:** 4/4 tavoitetta toteutui – kiitettävä taso
- **Hyvinkään Villatehdas Oy:** 3/4 tavoitetta toteutui – hyvä taso

Sairaala-alueen kehittämisessä on tapahtunut etenemistä, mutta tavoitteet eivät arviointijaksolla ole toteutuneet täysimääräisesti. Kokonaisuuden hallinta vaatii edelleen aktiivista omistajaohjausta, taloudellista seurantaä sekä strategisia linjauksia siitä, mikä rooli alueella on Hyvinkään kaupungin pitkän aikavälin kehityksessä.

Talouden toteutuminen

Miten vuoden 2025 talouden tavoitteet toteutuivat?

Onko toimintakertomuksessa 2025 annetut selvitykset talouden poikkeamista riittävät?

Arviointi:

Vuoden 2025 talous toteutui hyvänä. Talouden liikkumavara hyvä, tosin veroprosentti on korkea eteläisiin naapureihin verrattuna.

Valtuustoon nähden sitovat palvelualueiden toimintakatteet toteutuivat pääsääntöisesti budjetoitua paremmin. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan Hyvinkään kaupungin tilikauden 2025 toimintakatteiden toteutuminen oli kokonaisuutena hallittua, ja kaikki tilinpäätöksessä havaitut olennaiset toimintakatteiden ylitykset perustuivat kaupunginvaltuuston tilikauden aikana tekemiin talousarviomuutospäätöksiin. Erityisesti kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan toiminnassa syntyneet kustannuspaineet sekä ateria- ja puhtauspalveluiden lisätarpeet oli tuotu valtuuston käsiteltäväksi ennakoivasti osavuositarkastusten ja loppuvuoden talousarviomuutosten yhteydessä, ja valtuusto oli hyväksynyt niihin kohdistuvat lisämäärärahat etukäteen. Myös investointien siirrot käyttötalouteen, joilla oli vaikutusta toimintakatteeseen, perustuivat valtuuston nimenomaisiin päätöksiin. Tarkastuslautakunta katsoo, ettei tilikaudella syntynyt sellaisia toimintakatteiden ylityksiä, jotka olisivat rikkoneet valtuuston päättämää sitovuustasoa ilman ennakkohyväksyntää, ja että talousarvion seuranta, raportointi ja päätöksenteko olivat kuntalain mukaisia sekä ennakoivia.

Kestävän talouden ohjelmassa vuosille 2020–2024 kohdennetut taloutta tasapainottavat toimet, sekä talouden tasapainotustoimia sisältänyt talousarvio 2025, toteutuivat valtaosin. Ohjelman toteuttaminen on omalta osaltaan vaikuttanut kaupungin talouden myönteiseen kehitykseen.

Vuonna 2025 käynnistettiin ja jatkettiin merkittäviä investointihankkeita, kuten Hyvinkää Arena, Paavolatalo ja Vilinän uudisrakennus.

Tarkastuslautakunta katsoo, että Hyvinkään kaupungin toimintakertomuksessa vuodelta 2025 on esitetty kuntalain 115 §:n edellyttämällä tavalla riittävät selvitykset talousarvion toteutumisesta ilmenneistä olennaisista poikkeamista. Toimintakertomuksessa on tunnistettu keskeiset taloudelliset poikkeamat sekä niiden olennaiset syyt ja vaikutukset kaupungin taloudelliseen asemaan. Selvitykset antavat kokonaisuutena oikean ja riittävän kuvan talouden toteutumisesta ja tukevat käsitystä siitä, että poikkeamista huolimatta kaupungin talouden tasapaino on säilynyt hallittuna. Tarkastuslautakunta toteaa kuitenkin, että selvitysten informatiivisuutta voidaan jatkossa kehittää esittämällä nykyistä täsmällisemmin poikkeamien euromääräisiä vaikutuksia sekä arvioimalla niiden merkitystä tulevien taloussuunnitelmavuosien kannalta, erityisesti investointien ja toimintamenojen kehityksen osalta.

Valtuustoon nähden sitovien erien toteutuminen

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2025 antaa kattavan selvityksen Hyvinkään kaupungin ja kaupunkikonsernin taloudesta ja sen toteutumisesta, joten ei ole tarkoituksenmukaista toistaa talouslukuja arviointikertomuksessa. Tarkastuslautakunnan arvioinnin pääpaino on kaupunginvaltuustoon nähden sitovissa erissä.

Oheisessa taulukossa on esitetty valtuustoon nähden sitovat tuloslaskelmaosan erät ja niiden poikkeamat. Myönteiset eroavuudet eli talousarviota paremmin toteutuneet erät on merkitty plusmerkillä (+). Kielteiset poikkeamat on merkitty miinusmerkillä (-).

Tuloslaskelmaosan sitovat erät	Toteuma (1000 euroa)	Ero alkuperäiseen talousarvioon (1 000 euroa)	Ero muutettuun talousarvioon (1 000 euroa)
Verotulot	118302	-2700	-598
Valtionosuudet	15760	+1100	-125
Rahoitustuottojen ja -kulujen netto	77	+1200	+324

Tuloslaskelmaosassa tilikauden tulos muodostui hyväksi, vaikka perustoiminnan taloudellinen toteuma jäi osin tavoitteista. Toimintakate ja vuosikate alittuivat toimintamenojen kasvun vuoksi, mikä osoittaa tulorahoituksen riittämättömyyttä perustoiminnan kattamiseen, mutta verotulojen vakaa toteutuminen, valtionosuuksien ennakoitu taso, rahoituserien hallinta sekä kertaluonteiset erät vahvistivat tilinpäätöksen loppuosaa. Kokonaisuutena tuloslaskelma osoittaa hallitun, mutta rakenteellisesti vielä haavoittuvan taloustilanteen, jossa hyvä lopputulos perustui osin tilapäisiin tekijöihin eikä perustoiminnan tasapainon vahvistumiseen.

Hyvinkään kaupungin tilikauden tulos ilman vesiliikelaitosta oli 7,9 miljoonaa euroa. Tulos oli 9 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Tuloksesta tehdyn investointivaruksen Hangonsillan uuden koulun ja päiväkodin investointihankkeisiin, ja Kipinä -monitoimitalon investointia varten tehdyn investointivaruksen poistoeron tuloutuksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 4,3 miljoonaa euroa.

Kuntalain mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talous suunnitelmassa vuosille 2025–2027 on arvioitu kertyvän alijäämää yhteensä 3,6 miljoonaa euroa ilman vesiliikelaitosta. Taseeseen kertynyt ylijäämä aiemmilta vuosilta ja tilikaudelta 2025 on yhteensä 49 miljoonaa euroa ilman vesiliikelaitosta, joten ylijäämä riittää kattamaan talous suunnitelmavuosille arvioidut alijäämät erittäin hyvin.

Vesiliikelaitos mukaan lukien taseeseen kertynyt ylijäämä vuoden 2025 tulos huomioiden on yhteensä 53,0 miljoonaa. Taloussuunnitelmassa 2025–2027 on arvioitu kertyvän alijäämää yhteensä 8,4 miljoonaa euroa vesiliikelaitoksen sisällyttyä laskelmiin. Tässäkin tapauksessa

kertyneet ylijäämät riittävät kattamaan taloussuunnitelmavuosille arvioidut alijäämät erittäin hyvin.

Käyttötalouden määrärahojen ja tuloarvioiden yleissitovuutena kaupunginvaltuustoon nähden on palvelualueen toimintakate eli määrärahan ja tuloarvion erotus.

Vuonna 2025 Hyvinkään kaupungin toimintakate toteutui selvästi muutettua talousarviota paremmin. Koko kaupungin toimintakate oli noin -105,4 milj. euroa, mikä oli noin 8,9 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa. Toimintakatteen myönteinen poikkeama syntyi erityisesti kaupunginhallituksen alaisen toiminnan, konsernipalveluiden sekä teknisen toimialan merkittävistä alituksista. Yksittäisiä ylityksiä esiintyi kulttuuri- ja hyvinvointipalveluissa ja ateria- ja puhtauspalveluissa, mutta ne eivät heikentäneet kokonaisuutta. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin käyttötalous oli vuonna 2025 kokonaisuutena hyvin hallinnassa ja toimintakatteen toteuma tuki tilikauden ylijäämäistä tulosta.

Rahoituslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset sekä lainakannan muutokset.

Hyvinkään kaupungin vuoden 2025 **rahoituslaskelma** osoittaa, että kaupungin rahavirtojen kokonaisuus pysyi hallinnassa, vaikka perustoiminnan tulorahoitus ei ollut täysin riittävää. Toiminnan ja investointien rahavirta oli heikko, mikä johtui erityisesti vuosikatteen alittumisesta ja investointien rahoitustarpeesta, eikä tulorahoitus yksin riittänyt kattamaan kaupungin investointimenoja.

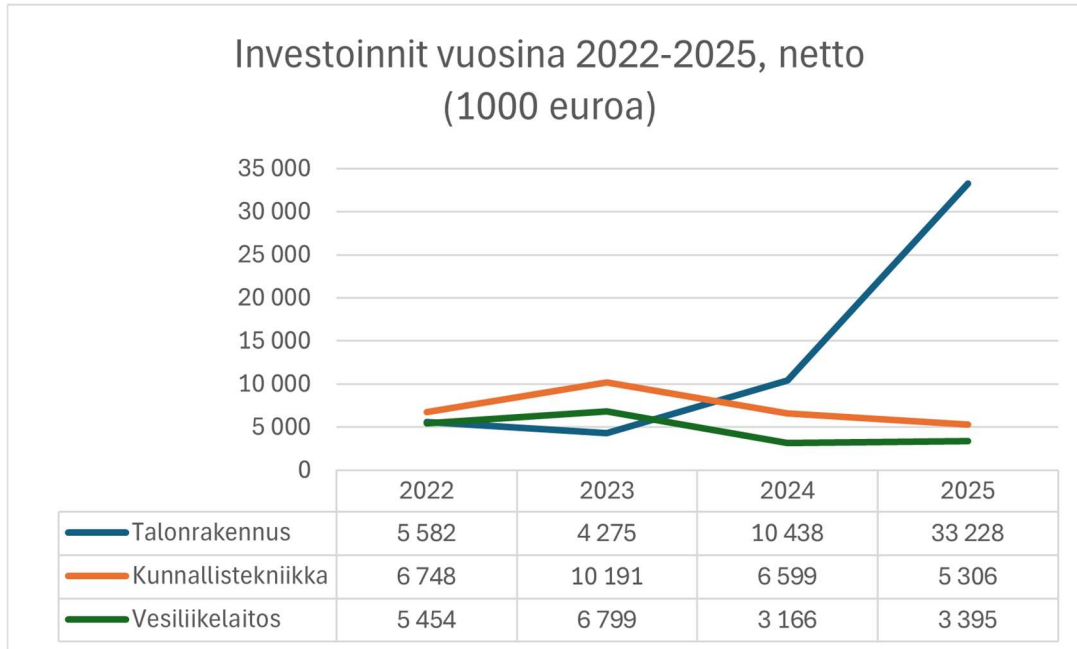
Tästä huolimatta rahatilanne säilyi vakaana, koska rahoituksen rahavirta paikkaa vajetta, eikä merkittäviä maksuvalmiusongelmia syntynyt. Rahoituslaskelma osoittaa, että kaupungin investointeja ja kassavirtaa jouduttiin osin tukemaan velanotolla tai olemassa olevia rahavaroja hyödyntämällä. Kokonaisuutena rahoituslaskelma täydentää tuloslaskelman antamaa kuvaa: kaupungin talous oli maksuvalmiuden näkökulmasta hallittu, mutta toiminnan ja investointien oma tulorahoitus ei vielä ole kestävällä tasolla, mikä korostaa tarvetta vahvistaa vuosikatetta tulevina vuosina.

Hyvinkään kaupungin talous ei ole tilinpäätöksen mukaan rahoituksellisesti tasapainossa koska investointimenot ylittivät tulorahoituksen ja kaupunki velkaantui. Lainakannan kasvu kuitenkin arvioitua pienempää ja tilinpäätöshetkellä kaupungin maksuvalmius oli hyvä.

Hyvinkään asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden 2025 lopussa 2230 euroa/asukas. Tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kunnilla oli vuoden 2025 lopussa lainaa noin 3 500 euroa asukasta kohden.

Taloussuunnitelmassa 2026–2028 kaupungin lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa 4 838 euroa/asukas.

Investointiosan sitovuutena on investointimenojen ja -tulojen välinen erotus investointityypeittäin. Rakennusten osalta sitovuus on hankekohtainen. Muut rakennukset -ryhmä tulkitaan yhdeksi hankkeeksi. Investointimenojen toteuma ilman vesiliikelaitosta oli 39,6 miljoonaa euroa, mikä alitti alkuperäisen talousarvion 14,4 miljoonalla eurolla ja muutetun talousarvion 13,1 miljoonalla eurolla.

Hyvinkään kaupungin investointimenojen alittuminen vuonna 2025 johtui pääosin hankkeiden aikataulujen siirtymisestä, suunnitelmien tarkentumisesta ja osittaisesta kulujen siirtämisestä tuleville vuosille, ei investointitarpeen vähenemisestä. Investointien hallittu toteutus paransi lyhyen aikavälin rahoitusasemaa, mutta siirtää investointipainetta tuleville vuosille.

Talonrakennushankkeisiin on varattu

- vuodelle 2026 yhteensä 55 miljoonaa euroa
- suunnitelmavuosille 2027–2028 yhteensä 54,1,2 miljoonaa euroa.

Kunnallistekniikan rakentamiseen on varattu

- vuodelle 2026 yhteensä 10,3 miljoonaa euroa
- suunnitelmavuosille 2027–2028 yhteensä 29,5 miljoonaa euroa

Hyvinkään Veden investointeihin on varattu

- vuodelle 2026 yhteensä 8,1 miljoonaa euroa
- suunnitelmavuosille 2027–2029 yhteensä 14,8 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksen 2025 muutos ja vaikutus tilikauden tulokseen

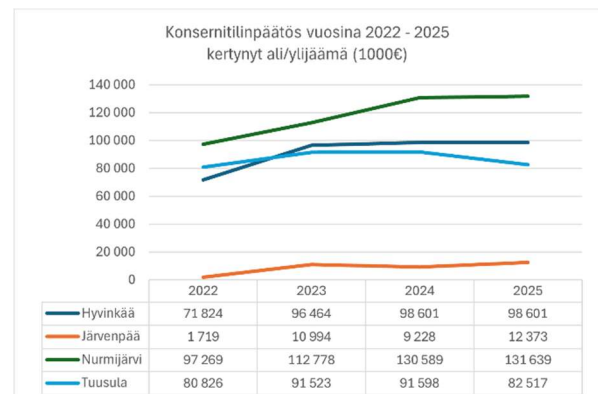
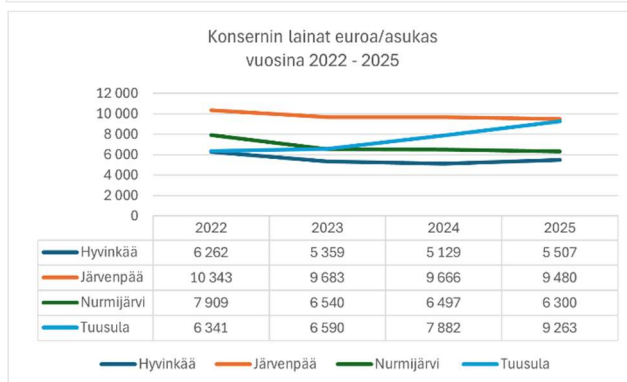
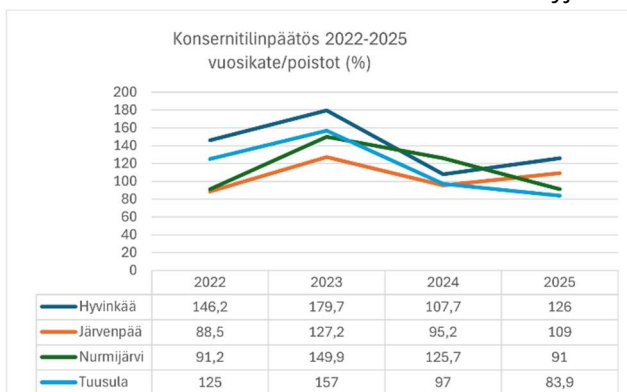
Hyvinkään kaupungin tilinpäätöstä tilikaudelta 2025 on täsmennetty 20.4.2026 julkaistussa muokatussa tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta on arvioinut alkuperäisen (23.3.2026) ja muokatun tilinpäätöksen välisiä muutoksia erityisesti tilikauden tuloksen näkökulmasta.

Muokatun tilinpäätöksen mukaan tilikauden tulos ennen poistoeron ja varausten käsittelyä parani noin 0,2 milj. euroa verrattuna alkuperäiseen tilinpäätökseen. Muutos johtui tuloslaskelman laskennallisista täsmennyksistä ja oikaisuihin. Sen sijaan poistoeron tuloutus ja investointivaraus säilyivät euromääräisesti ennallaan. Näin ollen tilikauden lopullinen ylijäämä oli molemmissa tilinpäätösversioissa sama, 4,1 milj. euroa.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan muutos on luonteeltaan tekninen eikä sillä ole olennaista vaikutusta kokonaisarvioon kaupungin taloudellisesta asemasta, toiminnan tuloksellisuudesta tai talouden hoidosta tilikaudella 2025. Muokattu tilinpäätös täsmentää taloustietojen oikeellisuutta, mutta ei anna aihetta muuttaa tilikaudesta tehtävää arviota tai vastuuvapauden edellytysten tarkastelua.

Talouden tunnuslukujen vertailuja verrokkikuntiin

Tarkastuslautakunta on valinnut verrokkikunniksi väestömäärältään samaa kokoluokkaa olevat Keski-Uudenmaan kunnat verratessaan tiettyjen konsernitilinpäätöksen tunnuslukujen kehitystä.

Luvut on otettu kunkin kunnan tilinpäätöksistä.

Arviointi:

Vuoden 2025 konsernitilinpäätösten tunnusluvut osoittavat selkeitä eroja kuntien taloudellisessa kestävydessä. Hyvinkää ja Järvenpää täyttävät keskeisen talouden tasapainokriteerin, sillä konsernin tulorahoitus kattaa poistot selvästi. Tämä viittaa rakenteellisesti kestäväan taloudenpitoon ja siihen, että investointeja ja velanhoitoa voidaan rahoittaa pääosin tulorahoituksella ilman velkakierteen kiihtymistä. Nurmijärvellä ja Tuusulassa tulorahoitus ei kata poistoja konsernitasolla, mikä merkitsee, että osa omaisuuden kulumisesta rahoitetaan velalla tai kassavaroja purkamalla. Tämä heikentää pitkän aikavälin taloudellista kestävyttä ja lisää sopeuttamispaineita tuleville vuosille. Kokonaisuutena tarkastellen vuosikate/poistot-tunnusluku selittää hyvin konsernilainan kehitystä: vahva tulorahoitus tukee velan hallintaa, heikko tulorahoitus kiihdyttää velkariskiä.

Suosittelujen jälkiseuranta

Miten edellisessä arviointikertomuksessa annettuja suosituksia on otettu huomioon toimintoja kehitettäessä?

Arviointi:

Kaupungin palvelualueet ovat kehittäneet toimintaansa pääosin tarkastuslautakunnan antamien suositusten suuntaisesti. Arviointikertomuksessa 2024 annetuista suosituksista 86 % olivat sellaisia, joiden perusteella on ryhdytty joko kokonaan tai osittain suositusten mukaisiin toimenpiteisiin.

Arviointikertomushavainnoilla ja -suosituksilla voi olla myös välillisiä vaikutuksia. Ne saattavat käynnistää muutoksia, joiden tulokset näkyvät vasta pitkällä aikavälillä. Lisäksi arviointiprosessi lisää vuorovaikutteisuutta organisaation ja päätöksenteon välillä.

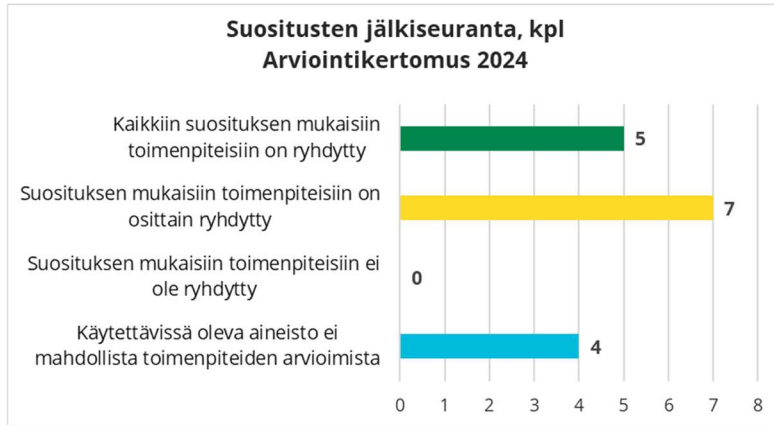
Tarkastuslautakunta toi edellisessä arviointikertomuksessaan esille kaupunginhallituksen antamien lausuntojen vaihtelevan tason ja suosittelikin kiinnittämään jatkossa huomiota niiden tasoon. Suosituksella on ollut vaikuttavuutta, sillä kaupunginhallituksen lausunto arviointikertomuksen 2024 havaintoihin ja suosituksiin on laadittu aiempia vuosia huolellisemmin. Lausunnon perusteella voi todeta, että arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin ja suosituksiin on paneuduttu sekä toteutettavia kehittämistoimenpiteitä on mietitty asiaan kuuluvalla tavalla. Lausunnosta käy ilmi, mihin toimenpiteisiin arviointipäätelmien ja suositusten johdosta on ryhdytty tai aiotaan ryhtyä. Mikäli jotain suositusta ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi näillä näkymin toteuttaa, lausunnossa on tuotu sille perustelut selkeästi esille.

Edellisen arviointikertomuksen käsittely

Kaupunginvaltuusto käsitteli tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen 2024 kokouksessaan 26.5.2025. Valtuusto päätti lähettää arviointikertomuksen kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten ja velvoitti hallituksen tuomaan viimeistään lokakuun 2025 loppuun mennessä lausunnon arviointikertomuksessa esitetystä havainnoista, selvityspyynnöistä ja suosituksista. Kaupunginhallitus antoi 8.9.2025 lausunnot arviointikertomukseen 2024 ja vei ne tiedoksi valtuuston kokoukseen 22.9.2025.

Vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettiin yhteensä 11 suositusta ja kaksi selvityspyyntöä. Lisäksi oli viisi sellaista arviointipäätelmää, joihin toivottiin lausuntoa. Tarkastuslautakunta arvioi

suositusten ja arviointien vaikuttavuutta perehtymällä kaupunginhallituksen antamiin lausuntoihin. Lisäksi tiedusteltiin toimenpiteiden tilannetta palvelualueiden viranhaltijoilta ja muilta asiantuntijoilta.

Tarkastuslautakunta tuo yksityiskohtaisemmin esille oleellisimpien suositusten ja arviointipäätelmien tilanteen. Edellisessä arviointikertomuksessa esitettyjä suosituksia ei ole kirjoitettu tässä kokonaan, vaan mainitaan lähinnä niiden aihekokonaisuus.

Taulukossa suositusten etenemisessä on käytetty seuraavia kuvasyboleja:

- vihreä ympyrä – suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty
- keltainen neliö – suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain
- punainen kolmio – suosituksen mukaisia toimenpiteitä ei ole tehty
- turkoosi viiva – toimenpiteiden arvioiminen ei ollut mahdollista

ARVIOINTIKERTOMUKSEN 2024 SUOSITUSTEN TILANNE

Suosituksen/arviointipäätelmän aihe Tehdyt/suunnitellut toimenpiteet

Kylien kehittämisen toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelman toteutumisen seuranta ei ole ollut systemaattista.

Kylien kehittämisen toimintasuunnitelman seuranta on tehty vuonna 2025. Kyseisen suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta on raportoitu kyläasiain neuvottelukunnalle 8.10.2025.

Kyliä kehittämiseen liittyvien tavoitteiden ohjaavuutta ja mitattavuutta on jatkossa syytä vahvistaa. (osalle tavoitteista ei ole määritely tavoitetasoa)

Markkinointiyhteistyö ja sopimusehdot tapahtumakumppanuudessa

Huolehdittava, että tapahtumakumppanuutta koskevat sopimusehdot ovat riittävän tarkasti määritelty ja että niiden toteutumista seurataan systemaattisesti.

Kärkihankkeelle ”Monimuotoinen asuminen ja elinvoimaiset kylät” ei vuoden 2026 talousarviossa ole nimetty kyliin ja niiden kehittämiseen erikseen kohdennettuja tavoitteita.

Vuoden 2025 aikana on laadittu Hyvinkään tapahtumatoiminnan nykytilaselvitys, visio ja toimintasuunnitelma, jonka kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 13.10.2025. Lisäksi kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta hyväksyi 18.12.2025 Hyvinkään tapahtumakumppanuusmallin, joka sisältää kumppanuuksille asetetut kriteerit ja tavoitteet. Kriteereinä huomioidaan mm. tapahtumasuunnitelman taloudellinen uskottavuus sekä tapahtumajärjestäjän vakavaraisuus ja luotettavuus. Kriteereitä on kaikkiaan kuusi, joiden tulee täyttyä, ennen kuin voidaan edetä tapahtuman vaikuttavuuskriteereiden arviointiin. Vaikuttavuutta arvioidaan kuudesta eri näkökulmasta.

Tulevat kumppanuudet tullaan arvioimaan kaupungin kulttuuripalveluiden, viestinnän yksikön sekä tekniikan ja ympäristön toimialan yhteistyönä. Lisäksi edellä mainitun mallin mukaan kumppanuuden tuloksia on arvioitava kumppanuuskauden jälkeen. Tulosten perusteella päätetään mahdollisesta kumppanuuden jatkosta.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tapahtumakumppanuusmalli luo erittäin selkeät ja tarkoituksenmukaiset periaatteet kumppanuuksien solmimisille.

Laadukas koulutuspolku -kärkihanke

Kärkihankkeen vetovoimatekijät on välttämätöntä määritellä, jotta niitä voidaan suunnitelmallisesti edistää. Tavoitteita

Vuoden 2026 tavoitteita asetettaessa on toimittu kaupunginhallituksen antaman lausunnon mukaisesti eli tarkasteltu laadukkaan koulutuspolun jatkumoa

asetettaessa tulisi tunnistaa paremmin kärkihankkeen päämäärä.
(Edellisellä valtuustokaudella toteutui hyvin pieni osa kyseiselle kärkihankkeelle asetetuista tavoitteista.)

varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Tavoitteita on asetettu varhaiskasvatukselle, perusopetukselle ja lukiolle. Opetuslautakuntaan nähden sitovia tavoitteita on asetettu myös Hyvinkään Opistolle.

Osa Laadukas koulutuspolku -kärkihankkeelle vuodelle 2026 asetetuista tavoitteista on kuitenkin sellaisia, että niiden etenemistä on vaikea seurata ja arvioida. Aivan kaikille tavoitteille ei ole määritelty selkeää tavoitetasoa, jotta tavoitteen saavuttamisen arviointi olisi mahdollista.

Työttömyyden vähentämiseen liittyvät tavoitteet

Työttömyyden vähentämisen tavoitteet tulisi kytkeä mieluummin tehtyihin toimenpiteisiin kuin työttömien määrään. Työttömien määrä on riippuvainen valtakunnallisesta suhdannetilanteesta.

Lisäksi suositeltiin, että Palvelutorille laadittaisiin toiminnan toteutumista ja vaikuttavuutta mittaavia tavoitteita. Vertailtavuuden kannalta olisi myös tarpeellista, että tavoitteet ovat yhteismitallisia Järvenpään palvelutorille määriteltävien tavoitteiden kanssa.

Vuodelle 2026 työllisydenhoitoa koskevaksi yhdeksi mittariksi on edelleen asetettu pitkäaikaistyöttömien määrä. Lisäksi tavoitteiksi on asetettu työttömyysasteen ja työttömyysturvan kuntaosuusmenojen väheneminen edellisvuoteen nähden.

Tavoitteet ovat vielä työn alla. Työllisyysalueen strategia tulee ensin hyväksyttäväksi. Tietyissä painotuksissa kunnilla on hieman eriäviä näkemyksiä, mutta isoimmat linjaukset ovat yhteneväiset. Erilaiset painotukset johtuvat usein kunnan tarpeista ja resursseista. Myös sijainnilla on merkitystä. Esimerkiksi kaikkia palveluita ei järjestetä kaikissa kunnissa ja osasta kuntakeskuksista on vaikeaa asiakkaiden kulkea julkisilla kulkuvälineillä palveluihin.

Villatehdas Oy:n kehittämissuunnitelma

Villatehtaan alueen laajempaan kehittämiseen liittyvästä omistajalähtöisestä suunnittelusta tarkastuslautakunnalla ei ollut saatavilla tietoa. (Omistajan eli kaupungin kanta Villatehdas Oy:n kehittämissuunnitelmaan ei ollut tiedossa.)

Kaupunginhallituksen lausunnon mukaan Villatehtaan alueen kehittäminen mm. kaavallisesti on nostettu yhdeksi kehittämissuunnitelman kärjeksi ja sitä tullaan jatkossa edistämään kaupungin ja yhtiön välillä. Vuodelle 2026 Villatehdas Oy:lle onkin asetettu yhdeksi sitovaksi tavoitteeksi kaavan

Turvallisuustyö ja riskienhallinta

Henkilöstövaihdosten vuoksi turvallisuusjohtaminen ja turvallisuusasioiden koordinointi on kärsinyt. Turvallisuustyön ja riskienhallinnan kokonaisvaltainen kehittäminen kaipaa vankempaa otetta. Kehitettäessä kyseisiä toimintoja on syytä ottaa huomioon myös tilintarkastuksen loppuraporteissa vuodelta 2023 ja 2024 antamat suositukset riskienhallinnan edistämiseksi.

muutostarpeiden edistäminen yhtiön liiketoiminnan edellytysten parantamiseksi. Kaavamuutostarpeet on tavoitteena selvittää yhteistyössä kaupungin kanssa vuoden 2026 aikana.

Uusi turvallisuuspäällikkö on rekrytoitu ja hän aloitti tehtävässään elokuussa 2025. Loppuvuoden 2025 aikana saatiin päätökseen työturvallisuuden ja riskienhallinnan järjestelmän (TuRRi) hankinta. Järjestelmä mahdollistaa riskienhallinnan järjestelmällisen ja yhdenmukaisen raportoinnin. Järjestelmään liittyvää koulutusta on järjestetty jo useille kohderyhmille ja samalla on orientoiduttu organisaatiotasoiseen riskienhallintaan. Tarkastelun kohteena on ollut riskienhallinta-prosessi. Orientoituminen on luonut perustan riskienhallinnan toimeenpanolle vuonna 2026, joka sisältää koulutukset, raportoinnin, riskienhallinnan seurantaryhmät sekä ohjausryhmän.

Kaupunginhallitus hyväksyi 9.2.2026 uuden asiakirjan, Hyvinkään kaupungin riskienhallintamalli ja periaatteet. Malli ohjaa riskien tunnistamista, arviointia, käsittelyä, seuranta ja raportointia sekä määrittelee vastuut ja periaatteet koko organisaation tasolla.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan riskienhallinnassa on edetty tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien suositusten suuntaisesti. Vuosi 2026 tulee osoittamaan, miten turvallisuustyö ja riskienhallinta tulee kokonaisuutena kehittymään.

Hyvinkää Areena -hankeen riskienhallinta

On tärkeää, että hankkeen kehitys- ja koko toteutusvaiheen aikana panostetaan

Rakennushankkeen riskejä ja epävarmuutta hallitaan urakan tavoitebudjettiin sisältyvällä riskivaruksella ja tilaajan varauksin. Lisäksi on järjestetty riskianalyyisipalavereja, joiden perusteella riskianalyysejä on täsmennetty ja

erityisesti riskienhallintaan. (kustannuksiltaan ja kooltaan erittäin mittava hanke)

päivitetty. Riskianalyysi on esitelty myös kaupungin turvallisuuspäällikölle. Riskienseuranta on jatkuvaa tilannekuva-raportin kautta. Vuoden 2025 aikana merkittävin realisoitunut riski on ollut hankkeen rakennesuunnittelijan vaihtaminen.

Kirjaston vetovoimaisuus ja lukemisen edistäminen

Millä toimenpiteillä kirjasto pyrkii edistämään vetovoimaisuuttaan?

Onko vetovoimaisuutta edistävillä toimenpiteillä ollut vaikuttavuutta?

Minkälaisilla toimenpiteillä kirjastopalvelut edistävät ja tukevat lukutaitoa ja lukemista?

Arviointi:

Hyvinkään kirjasto edistää **vetovoimaisuuttaan** erittäin monipuolisesti. Se panostaa kokoelmanhoitoon ja kokoelmien määrä asukasta kohden onkin hyvällä tasolla verrattuna naapurikuntien kirjastoihin. Lisäksi kirjasto mm.

- tarjoaa sähköisiä palveluja
- tarjoaa aineistoa myös selkokieleisinä ja digitaalisina versioina
- jalkautuu kouluille ja päiväkodeille sekä erilaisiin tapahtumiin
- järjestää kirjailijavierailuja ja erilaisia muita tapahtumia
- tarjoaa tilojaan harrastus- ja kansalaistoimintaan sekä opiskeluun
- tarjoaa itsepalveluaikoja
- huolehtii kirjaston turvallisuudesta
- panostaa some-markkinointiin.

Useilla naapurikuntien kirjastoilla on käytössä omatoimiaika, mikä parantaa kirjastopalvelujen saavutettavuutta ja siten myös vetovoimaa. Hyvinkäällä ollaan parhaillaan selvittämässä omatoimiajan käyttöönoton mahdollisuutta pääkirjastossa.

Hyvinkään kirjasto on onnistunut lisäämään houkuttelevuuttaan ja siitä kertoo usean tunnusluvun hyvä kehitys. Sen kävijämäärä on kasvanut tasaisesti viime vuosina. Erityisesti verkkokäyntien kasvu on ollut merkittävä. Myös lainausten määrä on noussut. Lisäksi uusia kirjastokortteja on myönnetty aina edellisiä vuosia enemmän.

Kuitenkin verrattaessa tunnuslukuja naapurikuntien kirjastojen vastaaviin lukuihin, esimerkiksi Keravalla ja Tuusulassa käydään ahkerammin kirjastossa kuin Hyvinkäällä. Lisäksi lainaajien osuus asukaslukuun suhteutettuna on Hyvinkäällä ollut matalampi kuin useassa naapurikunnassa.

Kirjastopalvelut toteuttavat monipuolista ja tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa **edistääkseen lukemista ja lukutaitoa**. Kyseinen

yhteistyö onkin tärkeää, sillä PISA-tutkimusten mukaan lasten ja nuorten lukutaito on Suomessa heikentynyt. Vuoden 2025 kouluterveyskyselyn tulosten perusteella Hyvinkäällä noin neljäsosa 8.–9.-luokkalaisista kokee vaikeuksia lukemista vaativissa tehtävissä. Sama tilanne on Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ja koko maassa keskimäärin. Hyvinkäällä ammatillisten oppilaitosten opiskelijoilla tulos on tarkastelujaksolla 2017–2025 koko ajan heikentynyt. Vuoden 2025 tulos on huolestuttava, sillä jo yli kolmasosa edellä mainituista opiskelijoista kokee vaikeuksia lukemista vaativissa tehtävissä. Tulos on huonompi kuin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ja koko maassa keskimäärin. Sen sijaan lukiolaisten kohdalla tulokset vuonna 2025 ovat Hyvinkäällä edistyneet hyvään suuntaan vuoteen 2023 nähden.

Kaikenikäisten kuntalaisten kiinnostusta lukemiseen ja kirjallisuuteen kirjasto pyrkii herättämään järjestämällä useita erilaisia tapahtumia, näyttelyjä ja kirjailijavierailuja. Tapahtumien määrä onkin viime vuosina kasvanut ja kuntalaiset pitävät niiden järjestämistä entistä tärkeämpänä.

Lisäksi kirjastossa on otettu hyvin huomioon myös asiakkaat, joilla on lukurajoitteita. Tarjolla on esimerkiksi isotekstisiä ja selkokielisiä kirjoja sekä äänikirjoja. Ulkomaalaistaustaisille on saatavilla kirjallisuutta myös eri kielillä.

Suositus:

Lukemisen kiinnostuksen herättäminen ja lukutaitotyö ovat pitkäjänteistä työtä. Kiinnostus lukemiseen syntyy jo varhaislapsuudessa. Kirjastopalvelujen, koulutuspalvelujen ja varhaiskasvatuksen on suositeltavaa yhteistyössä määritellä, mitä ovat lukutaitotyön toivotut vaikutukset. Vaikutusten seuranta varten on tarkoituksenmukaista asettaa konkreettiset tavoitteet, joilla voidaan mitata ja seurata, onko edetty toivottuun suuntaan.

Lisäksi on suositeltavaa löytää lukemisen edistämiseksi ennaltaehkäisevästi eniten tukea tarvitsevat ryhmät ja kohdentaa toimenpiteitä niihin. Kouluterveyskyselyn ja PISA-tutkimuksen tulosten perusteella tällaisia ryhmiä ovat erityisesti ammatillisiin oppilaitoksiin hakeutuvat sekä maahanmuuttajataustaiset perheet ja lapset.

Perusteet arviointikohteen valinnalle

Aihe valikoitui arviointikohteeksi ajankohtaisuuden vuoksi. Lukutaidon heikentymisestä on uutisoitu valtakunnallisesti viime vuosina. Kirjastoilla on merkittävä rooli lukutaidon kehittämisessä ja lukuinnostuksen herättämisessä. Arviointikohteen valintaan vaikutti myös se, ettei kirjastopalvelut ole olleet tarkastuslautakunnan erityisarviointikohteena yli 10 vuoteen.

Arvioinnissa hyödynnettiin useita aineistoja

Arvioinnissa hyödynnettiin seuraavia aineistoja:

- Hyvinkään Pelikirja 2.0
- Hyvinkään kaupungin talousarvio 2025
- Laki yleisistä kirjastoista
- Kansallinen lukutaitostrategia
- Aluehallintoviraston peruspalveluarviointi "Lukutaitotstrategia ja lukemisen edistäminen yleisten kirjastojen toiminnassa"
- Suositus lukutaitotyöstä yleisissä kirjastoissa (Suomen kirjastoseura)
- Kirjastopalvelujen asiantuntijoiden vastaukset arviointiaihetta koskeviin etukäteiskysymyksiin ja heidän kuuleminen tarkastuslautakunnan kokouksessa
- Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelma 2025–2028
- Kirjastopalveluja koskevat sivut Hyvinkään kaupungin kotisivuilla
- Ratamo-kirjastojen asiakaskyselyt vuosilta 2016, 2020, 2022 ja 2024
- Hyvinkään kaupungin kulttuuri ja hyvinvointi -palvelualueen kuntalaiskysely 2025
- Yleisten kirjastojen käyttäjäkysely 2018
- Opetushallituksen nettisivut ("Perusopetukseen lisää aikaa opiskella äidinkieltä ja kirjallisuutta")
- Opetus- ja kulttuuriministeriön nettisivut (kirjastotilastot)
- Tilastokeskus
- PISA 2022 -tutkimus

- Kouluterveyskyselyt 2017–2025

Kirjastopalvelujen toimintaa ohjaavat laki ja Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelma

Kirjastopalvelujen toimintaa ohjaa **Laki yleisistä kirjastoista**. Lain tavoitteena on edistää:

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä;
- 3) **lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa**;
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen. Kunta voi järjestää yleisen kirjaston toiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa.

Laissa määritellään kirjaston tehtäväkokonaisuudet, joista yksi kuudesta tehtävästä on **edistää lukemista ja kirjallisuutta**.

Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelmassa on asetettu tavoitteet kirjastopalveluille. Hyvinkään, Hausjärven, Lopen, Nurmijärven ja Riihimäen kirjastot muodostavat Ratamo-kirjastoverkon. Ratamo-kirjastoille on lokakuussa 2024 laadittu toimintasuunnitelma vuosille 2025–2028. Se sisältää seitsemän tavoitetta ja niille toimenpiteet ja mittarit. Tavoitteiden toteutumista seurataan pääsääntöisesti Ratamo-kirjastojen johtoryhmän kokouksissa. Lisäksi jokainen kirjasto seuraa tavoitteiden toteutumista myös omalta osaltaan. Tavoitteiden seuranta ei kuitenkaan ole dokumentoitu.

Hyvinkään vuoden 2025 talousarviossa ei ole asetettu erillisiä tavoitteita kirjastopalveluille lukuun ottamatta lainaus- ja kävijämääriä sekä yksikkökustannuksia. Talousarviossa vuodelle 2026 on asetettu yksi kulttuuri- ja hyvinvointilautakuntaan nähden sitova tavoite: omatoimikirjaston toteuttaminen.

Suositus:

Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden etenemisen seuranta tulee vuosittain dokumentoida. Tällöin on mahdollista seurata ja arvioida, ovatko tavoitteet ja mittareiden arvot kehittyneet toimintasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden suuntaisesti.

Kirjaston vetovoimaisuus

Kirjastojen vetovoimatekijöinä voidaan pitää mm. seuraavia seikkoja:

- monipuoliset palvelut
- saavutettavuus ja yhteisöllisyys

- omatoimiset ja itsenäiset palvelut
- ilmaiset tilat ja verkkoyhteydet
- erityisryhmien huomioiminen.

Kirjaston vetovoimaisuuden edistämiseksi on Hyvinkäällä tehty mm. seuraavia toimenpiteitä:

- kokoelmanhoitoon panostaminen
 - aineistokokoelma on uudistuva ja kattava
 - kokoelma sisältää myös elämys- ja laitelainoja sekä liikuntavälineitä
- liittyminen kansalliseen e-kirjastoon
- yhteistyö Celia-kirjaston kanssa
- pop up -kirjastotoiminta
 - kirjasto jalkautuu erilaisiin tapahtumiin sekä kouluille että päiväkodeille
- monipuoliset tapahtumat
- aineistonäyttelyt
 - Aineistonäyttely ”Lainaa edes säälistä” sai paljon valtakunnallista huomiota. Se herätti esim. Helsingin Sanomien ja keskustelukanavien mielenkiinnon. Myös Hämeen Sanomissa oli kirjoitus aiheesta. Kirjasto toi esille kirjat, joita ei ollut koskaan lainattu. ”Lainaa edes säälistä” -teemahylly saikin suuren suosion, kirjoissa oli nopea vaihtuvuus.
- musiikki- ja peliosaston uudistaminen vuonna 2023
- some-markkinointiin panostaminen
- pääkirjaston opintolukusalin sekä ryhmätila Antonin kalusteiden uusiminen
- suunnittelemalla omatoimikirjaston toteutusta pääkirjastoon yhdessä tilapalvelun kanssa
 - omatoimikirjastossa pystyy hakemaan varauksia aukioloaikojen ulkopuolella
 - haasteena omatoimikirjastossa on turvallisuuden ylläpito
- Hakalan lähikirjasto on ”avannut” enemmän ovia asiakkaille myös aamulla (itsepalveluaika klo 10–13).

Kirjastopalvelujen saavutettavuus vaikuttaa houkuttelevuuteen

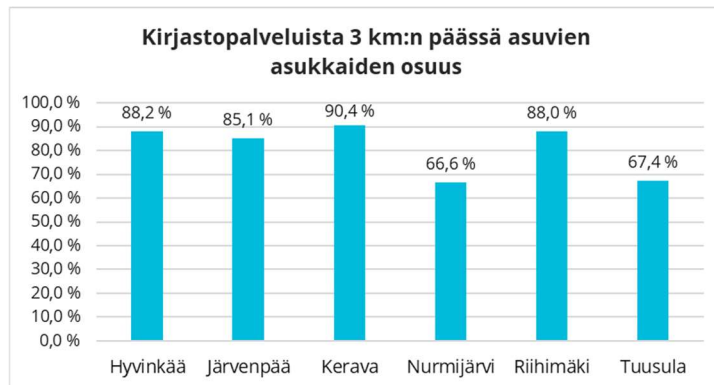
Kirjastopalvelut ovat kaikille avoimia ja maksuttomia, mikä on keskeinen saavutettavuuteen vaikuttava seikka. Saavutettavuuteen vaikuttavat lisäksi mm.

- kirjaston alueellinen sijainti
- esteettömyys
- aukioloajat
- tiedon ja aineiston saavutettavuus.

Hyvinkäällä on kaupungin keskustassa sijaitseva pääkirjasto ja Hakalan kaupunginosassa sijaitseva lähikirjasto. Pääkirjaston sisäänkäynnin ulko-ovella on pieni kynnyks. Kirjaston takaovesta voidaan päästää esimerkiksi rollaattorin kanssa liikkuvia, joille rollaattorin nostaminen kynnyksen yli on hankalaa. Kirjaston kerrosten välillä on hissi, johon mahtuu pyörätuolilla.

Pääkirjastolla ei ole omia parkkipaikkoja, mutta pysäköintitilaa löytyy sen välittömästä läheisyydestä, erityisesti lähellä olevasta kauppakeskuksesta. Hakalan kirjaston haasteena on parkkipaikkojen vähäisyys.

Vuosien varrella pääkirjaston sisäänkäynnistä ja omien pysäköintipaikkojen puuttumisesta on tullut paljon palautetta asiakkailta. Kielteisten palautteiden määrä on kuitenkin oleellisesti vähentynyt ja vuonna 2025 tuli enää vain muutama palaute kirjaston ovista ja pysäköinti-paikoista.

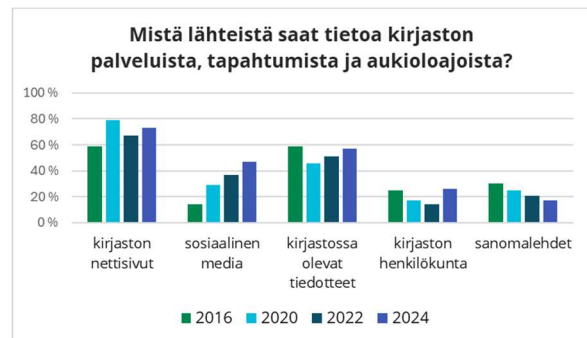
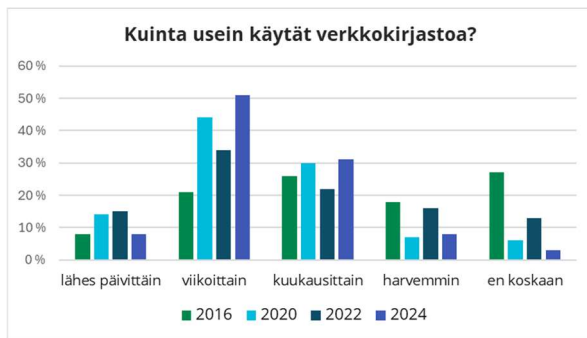
Lähde: Tilastokeskus

Kirjastopalvelujen saavutettavuutta edesauttaa se, että kirjasto tarjoaa aineistoa eri muodoissa, kuten selkokielistä tai digitaalisia versioina. Hyvinkään kirjastossa saa tarvittaessa Celia-asiakkuuden. **Celia-äänikirjapalvelut** on tarkoitettu heille, joilla on vaikeus lukea tavallista tekstiä. Henkilöt, joilla ei ole oikeutta Celia-palveluun, voivat kuunnella äänikirjoja E-kirjasto-palvelussa.

Hyvinkään kaupunginkirjaston valikoimissa on myös lukemista helpottavia **isotekstisiä ja selkokielistä kirjoja**. Lisäksi kirjastonkäytöstä on laadittu selkokielinen esite. Kirjaston kotisivuilta löytyy pääkirjaston kerroksien pohjapiirroksot suomen kielen lisäksi ruotsiksi ja englanniksi.

Hyvinkään kirjaston verkkosivuja voi tarvittaessa käyttää ruudunlukijan avulla. Verkkosivut on myös englannin kielellä. Lisäksi verkkosivuille on koottu erikseen **seniorisivut ja monikulttuurisivut**.

Hyvinkään kirjastolla on useita **sähköisiä palveluita**, jotka edistävät kirjastopalvelujen saavutettavuutta. Näitä ovat mm. E-kirjasto, Cineast-elokuvapalvelu ja verkkomaksaminen.

Lähde: Ratamo-kirjastojen asiakaskyselyt

Vuonna 2022 suoritetun Ratamo-kirjastojen asiakaskyselyn mukaan 77 % kuntalaisista oli tyytyväisiä ja 21 % melko tyytyväisiä Hyvinkään kirjaston aukioloaikoihin. Tuolloin aukioloajat olivat nykyistä hieman laajemmat. Vuonna 2024 toteutetussa Ratamo-kirjastojen asiakaskyselyllä ei ollut vastaavaa kysymystä kirjaston aukioloaikojen tyytyväisyydestä. Kuitenkin tiedusteltiin, miten aukioloaikoja tulisi muuttaa, jos vastaaja ei ole niihin tyytyväinen. Valtaosa kertoi olevansa tyytyväisiä silloisiin aukioloaikoihin. Erityisesti ilta- ja lauantai- aukioloaikoja pidettiin tärkeinä, jotta työssäkäyvät ja lapsiperheet pääsevät kirjastoon. Lisäksi oli useampi toive aukioloista myös sunnuntaisin.

Hyvinkään pääkirjastossa on asiakaspalvelua saatavissa 44 h/vko. Itsepalveluaikaan klo 9–11 on myös henkilökuntaa paikalla, joilta asiakkaat voivat kysyä neuvoa.

Itsepalvelua ja niiden aikoja vastaajat pitivät hyvinä ja toimivina. Useat esittivät toiveen omatoimikirjaston käyttöön ottamisesta. Oli myös mainintoja kesäaukioloaikojen laajentamisesta.

Arviointi:

Kirjastopalvelut ovat Hyvinkäällä **alueellisesti hyvin saavutettavissa**, sillä 88 % hyvinkääläisistä asuu kolmen kilometrin päässä kyseisistä palveluista. Saavutettavuutta tukee myös se, että pääkirjastoon ja Hakalan lähikirjastoon on mahdollisuus kulkea yleisellä kulkuneuvolla.

Kirjaston löydettävyyden taso on erinomaisella tasolla. Maalis-huhtikuussa 2025 toteutetun kulttuuri- ja hyvinvointipalvelualueen kuntalaiskyselyn mukaan vastaajista 81 % piti kirjastopalvelujen löytämistä erittäin helppona ja 16 % melko helppona.

Säästösyistä Hyvinkään kirjastojen aukioloaikoja supistettiin vuonna 2025. Kuitenkin pääkirjaston aukioloaikoja voidaan edelleen pitää riittävinä. Sen sijaan Hakalan lähikirjaston palveluaika heikkeni, sillä sen ilta-aikoja supistettiin eikä se ole enää perjantaisin auki lainkaan.

Vertailussa mukana olleista pääkirjastoista aukioloajat, jolloin henkilöstö on paikalla, ovat laajimmat Keravan kirjastossa (64 h/vko). Järvenpään kirjastossa

vastaavat aukioloajat ovat lyhimmat (39 h/vko). Siellä kuitenkin omatoimiajat ovat tarkastelussa mukana olevista kirjastoista kattavimmat (73 h/vko), joten se lisää Järvenpään kirjaston hyödynnettävyyttä. Myös Nurmijärven pääkirjastossa ja Riihimäen kirjastossa on käytössä omatoimiaika, joka parantaa kyseisissä kunnissa kirjastopalvelujen saavutettavuutta.

Kirjastopalvelujen saavutettavuutta edistävät myös kirjaston tarjoama sähköinen asiointimahdollisuus.

Verkkokirjaston käyttö on lisääntynyt oleellisesti. Vuonna 2016 verkkokirjastoa kertoi käyttävänsä vähintään kuukausittain 55 % vastaajista ja vuonna 2024 vastaava osuus oli jo 90 %.

Kirjaston käyttäjillä on mahdollisuus saada tietoa kirjaston palveluista, tapahtumista ja aukioloajoista useasta tietolähteestä. **Pääasiallisena tietolähteenä asiakkaat pitävät kirjaston nettisivuja** ja toiseksi yleisimpänä kirjastossa olevia tiedotteita. Sosiaalinen media on kasvattanut koko ajan merkitystään tietolähteenä. Sen sijaan sanomalehtien tärkeys tietolähteenä on vähentynyt huomattavasti.

Kirjaston turvallisuudella on vaikutusta vetovoimaisuuteen

Kirjaston asiakaskokemukseen ja vetovoimaan vaikuttaa myös kirjaston turvallisuus. Hyvinkäällä kirjaston turvallisuutta tuetaan mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- pääkirjastossa vartija tekee arkisin (ma-pe) kaksi ennakoivaa kierrosta
- pääkirjastossa ja Hakalan kirjastossa on henkilökunnan käytössä vartijankutsupainikkeet
- kirjastoon on laadittu poikkeustilanteiden toimintaohjeet
- pääkirjastossa järjestetään useamman kerran vuodessa turvallisuuskävelyitä, joiden aikana käydään läpi mm. poistumistiet, sammutusvälineet, vartijankutsupainikkeiden sekä savunpoistoluukkujen sijainti ja toiminta sekä veden pääsulun sekä taskulamppujen sijainti
- kirjaston turvallisuusryhmä kokoontuu muutaman kerran vuodessa miettimään turvallisuuteen liittyviä asioita
- poistumisharjoitus tai harjoitus sisälle suojautumisesta järjestetään noin kerran vuodessa
- kirjaston henkilökunnalle järjestettiin hätäensiapukoulutusta vuosina 2022 ja 2023
- Hakalan kirjastossa ovi on kiinni klo 15.00 saakka. Tämä on koulun turvallisuusohje. Ovi avataan summerin painamisen jälkeen.
- vuonna 2024 kirjaston yhdessä työpaikkakokouksessa Rosi Rajamäki piti luennon: "Asiakkaan haastava käytös"
- osa kirjaston henkilökunnasta osallistui syyskuussa 2025 Keravan kirjastossa järjestettyyn koulutukseen: "Turvallisesti kirjastossa -Varaudu haastaviin asiakastilanteisiin".

Pääkirjastossa on koettu välillä järjestyshäiriöitä. Hakalan lähikirjastossa on viime aikoina ollut rauhallista.

Vuonna 2024 lapsille ja nuorille toteutetun Ratamo-kirjastojen asiakaskyselyn tulosten perusteella 87 % kyselyyn vastanneista piti Hyvinkään kirjastoa turvallisena paikkana. Yleisessä Ratamo-kirjastojen asiakaskyselyssä ei tiedusteltu kirjaston turvallisuuskokemuksesta.

Arviointi:

Kirjasto on huolehtinut monin eri tavoin tilojensa turvallisuudesta ja edistänyt turvallisuustyötä myös henkilöstöään kouluttamalla. On tärkeää, että asiakkaat kokevat kirjastossa asiointin turvalliseksi ja henkilöstö on tietoinen, miten mahdollisissa häiriö- tai vaaratilanteissa toimitaan. Siksi onkin erittäin myönteistä, että kirjasto on panostanut useilla menettelytavoilla turvallisuuteen.

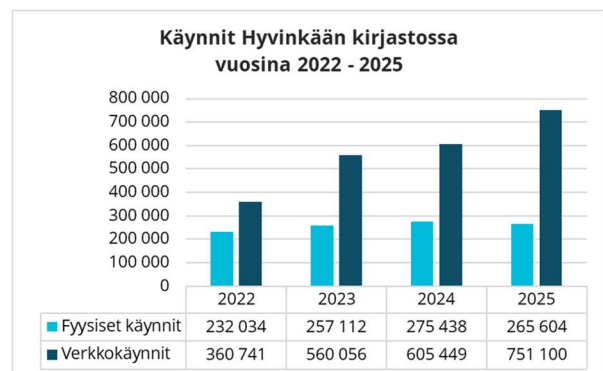
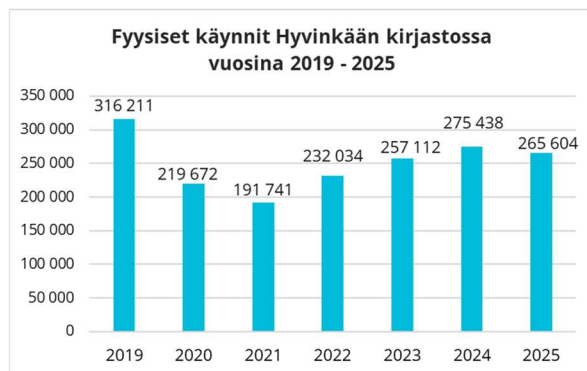

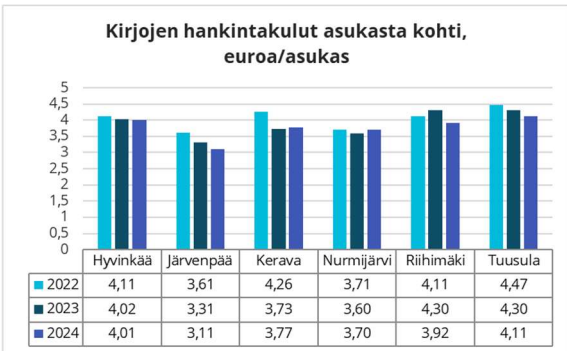
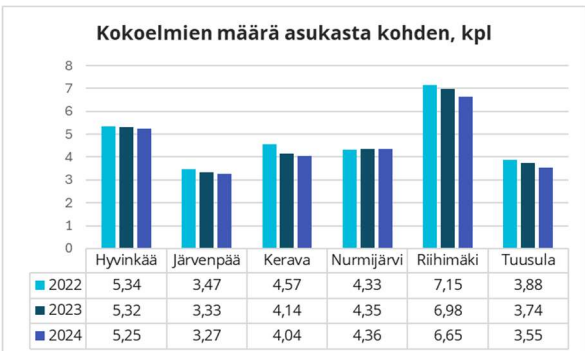
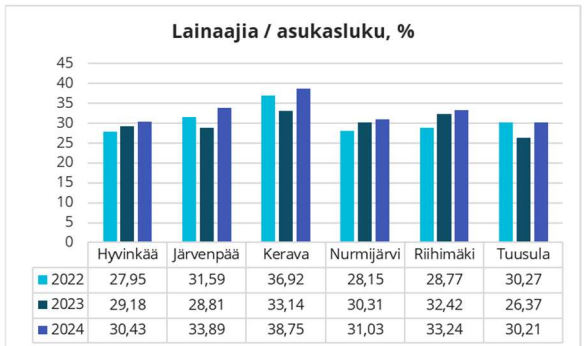
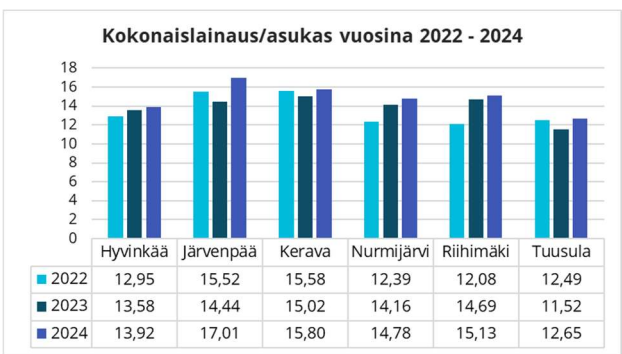
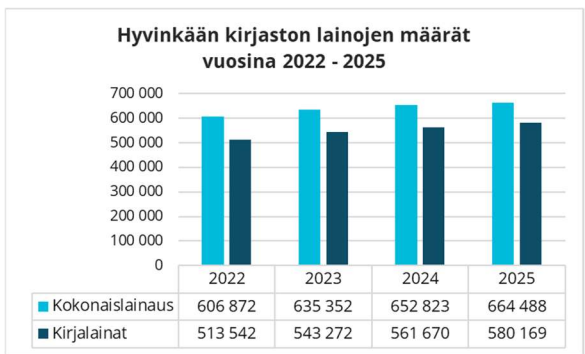
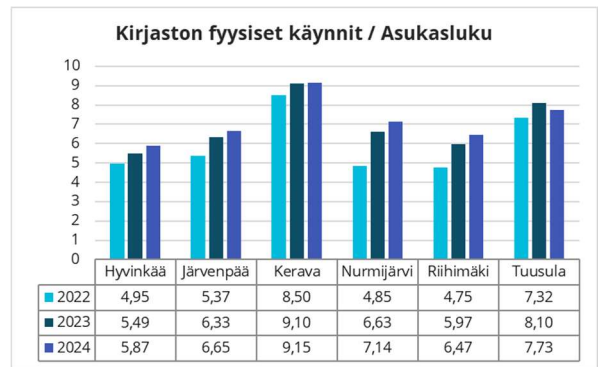
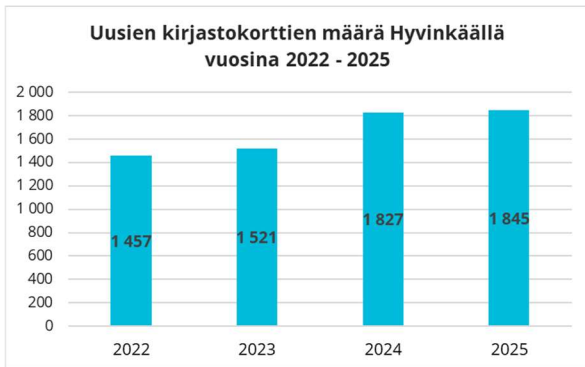
Suositus:

Tuleviin asiakaskyselyihin on suositeltavaa sisällyttää kirjaston turvallisuuteen liittyvä kysymys. Mikäli omatoimikirjasto otetaan käyttöön, erityisesti sen jälkeen on tarkoituksenmukaista yhdistää kyselyyn tiedustelu kirjaston turvallisuuskokemuksesta.

Kirjaston vetovoimaisuutta mittaavat tunnusluvut ovat hyvällä tasolla

Kirjaston vetovoimaisuutta mitatakseen ja arvioidakseen tarkastuslautakunta on kerännyt tilastotietoa siitä, miten kirjaston käyntien, lainausten ja uusien kirjastokorttien määrät ovat kehittyneet viime vuosina. Lisäksi on koottu tietoa siitä, minkä verran Hyvinkään ja naapurikuntien kirjastot ovat käyttäneet rahaa kirjojen hankintaan ja minkä suuruinen kokoelma kyseisissä kirjastoissa on. Tilastotiedot on kerätty seuraavista lähteistä: Hyvinkään kaupungin tilinpäätökset ja Yleisten kirjastojen tilasto. Lisäksi tietoja on saatu kirjastopalvelujen asiantuntijoilta.

Arviointi:

Hyvinkään **kirjasto on kasvattanut vetovoimaansa**, sillä kävijämäärä on kasvanut tasaisesti vuoden 2021 jälkeen, jolloin koronapandemia helpotti. Tosin fyysisten käyntien määrässä ei ole vielä päästy ennen korona-aikaa olevaan tasoon. Sen sijaan verkkokäyntien määrä on kasvanut vuosittain merkittävästi. Niitä oli vuonna 2025 24 % edellisvuotta enemmän ja peräti 108 % enemmän kuin vuonna 2022.

Vaikka Hyvinkään kirjaston kävijämäärissä on ollut hyvä kehitys, kirjaston fyysisten käyntien määrä asukasta kohden on ollut vuosina 2023–2024 vertailussa mukana olevista naapurikunnista alhaisin. Ahkerimmat kirjastokävijät ovat Keravalla ja Tuusulassa. Myös **lainaajien osuus asukkaista on Hyvinkäällä ollut pienempi kuin verrokkikunnissa**. Suurin se on ollut Keravalla.

Kirjaston vetovoiman lisääntymisestä kertoo myös uusien kirjastokorttien määrä, joka on Hyvinkäällä kasvanut viime vuosina koko ajan. Vuonna 2025 uusia kirjastokortteja myönnettiin lähes 27 % enemmän kuin vuonna 2022.

Kirjojen hankintakulut asukasta kohden ovat Hyvinkäällä pysyneet tarkastelujaksolla 2022–2024 suunnilleen samalla tasolla. Vuonna 2024 kirjoihin käytettiin Hyvinkäällä rahaa asukasta kohti 4,01 euroa, joka oli enemmän kuin useassa verrokkikunnassa.

Hyvinkään kirjastossa **kokoelmien määrä asukasta kohden on hyvällä tasolla** vertailussa mukana oleviin naapurikuntiin nähden.

Kuntalaiset ovat tyytyväisiä kirjaston palveluihin

Kirjaston vetovoimaa ja asiakkaiden näkemyksiä kirjastopalvelujen laadusta mitataan myös asiakastyytyväisyyskyselyillä. Ratamo-kirjastot ovat toteuttaneet yhdessä asiakaskyselyn joka toinen vuosi. Viimeisin kysely on tehty vuonna 2024. Samansisältöisellä kyselyllä on kartoitettu kunkin kunnan asiakkaiden näkemyksiä kirjaston palveluista. Muista vuosista poiketen vuonna 2024 kohdennettiin oma kysely alle 17-vuotiaille. Eri vuosina suoritettujen asiakaskyselyjen tulokset ovat nähtävillä kirjaston nettisivuilla ja siten kuntalaisetkin voivat tutustua niihin.

Hyvinkään kirjasto sai vuonna 2024 toteutetussa **Ratamo-kirjastojen asiakaskyselyssä yleiseksi arvosanaksi 4,6** (1= huono, 5=erinomainen). Vastaajia oli Hyvinkäällä yhteensä 264. Myös muille Ratamo-kirjastoille muodostui arvosanaksi 4,6 tai 4,7. Asiakaskyselyyn oli mahdollista vastata 21.10.-17.11.2024 kirjastossa paperisena sekä verkossa sähköisesti. Kyselyä mainostettiin kirjastossa ilmoitustaululla ja asiakaspalvelussa, kirjaston sosiaalisessa mediassa, Ratamo-kirjastojen verkkokirjastossa ja uutiskirjeessä sekä Kiekussa eli kirjaston paperisessa tapahtumatiedotteessa.

Maalis-huhtikuussa 2025 toteutettiin Hyvinkään kaupungin **kulttuuri ja hyvinvointi -palvelu-alueen kuntalaiskysely**. Sen tulosten mukaan kirjastopalvelut saivat paljon kiitosta. **Kouluarvosanaksi kirjasto sai tasan 9**, mikä oli hieman parempi kuin vuonna 2022 suoritettun kyselyyn tulos (8,8).

Arviointi:

Ratamo-kirjastot ovat toimineet asiakastyytyväisyyden kartoittamiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla, kun ovat toteuttaneet kyselyn samansisältöisenä kaikissa Ratamo-kirjastoissa. Näin toimien tuloksista saadaan vertailukelpoista tietoa kyseisten kuntien kirjastopalvelujen onnistumisista ja kehittämistarpeista.

Olisi kuitenkin toivottavaa, että kirjaston käyttäjät saataisiin vastaamaan kyselyyn aktiivisemmin. Vain pieni osa Hyvinkään kirjastopalveluja käyttävistä on vastannut kyselyyn. Mitä kattavampi on vastaajien määrä, sitä luotettavampana voidaan tuloksia pitää.

Vuonna 2024 toteutetun kyselyn vastausaika on ollut riittävä ja sitä on markkinoitu monipuolisesti eri kanavissa. Näistä huolimatta vastausaktiivisuus jäi melko alhaiseksi.

Vuosien myötä vastaajien määrä on koko ajan vähentynyt niin Hyvinkäällä kuin Nurmijärvellä ja Riihimäellä. Myönteistä on se, että kyselyn vastaajat edustavat eri ikäryhmän henkilöitä. Täten tulokset eivät perustu liikaa jonkun tietyn ikäryhmän näkemyksille.

Tarkastuslautakunta pitää hyödyllisenä sitä, että vuonna 2024 kyselyn toteuttamisessa on huomioitu erikseen lapset ja nuoret suuntaamalla heille oma kysely. Lasten ja nuorten näkemyksillä on merkitystä pohdittaessa, miten heidät saadaan entistä enemmän kiinnostumaan lukemisesta ja monilukutaidosta sekä hyödyntämään kirjaston tarjoamia palveluja.

Suositus:

Tarkastuslautakunta kannustaa kirjastopalveluja toteuttamaan jatkossakin erillisen asiakaskyselyn lapsille ja nuorille. Heille kohdennetulla kyselyllä saadaan arvokasta tietoa siitä, miten kirjastopalvelut ovat lasten ja nuorten mielestä onnistuneet ja mitä toiveita heillä on palvelujen kehittämiseksi.

Lisäksi lautakunta kannustaa kirjastopalveluja etsimään keinoja, joilla asiakkaat saataisiin vastaamaan kyselyihin innokkaammin. Suurempi vastausmäärä mahdollistaa luotettavamman tuloksen ja sen myötä varmempien analysointien tekemisen.

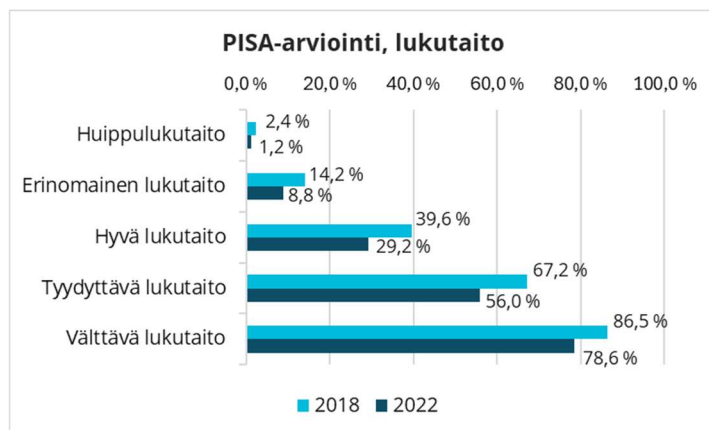
Lukemisen edistäminen

Lukutaito on viime vuosina heikentynyt

Nuorten lukutaitoa on arvioitu esimerkiksi **PISA-tutkimuksissa**. Viimeisimmät tutkimuksen tulokset ovat saatavilla vuodelta 2022. Vuoden 2025 PISA-tutkimuksen tulokset tullaan julkaisemaan vasta syksyllä 2026.

Vuoden 2022 PISA-arvioinnin mukaan 15-vuotiaiden suomalaisnuorten lukutaidon taso on edelleen OECD:n keskiarvoa korkeampi. Kuitenkin vuoden 2018 tutkimuksen tulokseen verrattuna suomalaisten lukutaito on merkittävästi heikentynyt. Sen tulokseen nähden Suomen pistekeskiarvo on laskenut 30 pistettä, mikä oli viidenneksi eniten kaikista lukutaidon arviointiin osallistuneista maista. Muutos on niin suuri, että monet edellisellä kierroksella Suomen kanssa samalla tai hieman heikommalla tasolla olleet maat olivat vuonna 2022 tilastollisesti Suomea parempia.

Yhteiskunnassa pärjäämisen kannalta riittävänä lukutaidon tasona on PISA- arvioinneissa pidetty vähintään suoritustason 2 (välttävä lukutaito) saavuttamista. Tosin työelämän ja opiskelun näkökulmasta vasta tason 3 (tydyttävä lukutaito) on esitetty olevan riittävä lähtökohta.

Arviointi:

Vähintään välttävän lukutason oppilaita oli vuonna 2022 Suomessa hieman alle 79 %. Tämä tarkoittaa sitä, että heikkoja ja erittäin heikkoja lukijoita oli useampi kuin joka viides (21,4 %). Vuonna 2018 heitä oli 13,5 % eli kehitys on ollut huolestuttava. PISA-tutkimuksen mukaan heikon lukutaidon omaavia oli erityisesti maahanmuuttajataustaisissa oppilaissa.

Nähtäväksi jää, onko lukutaito kehittynyt parempaan suuntaan PISA-arvioinnin perusteella vuonna 2025, kun tulokset syksyllä 2026 valmistuvat.

Kouluterveyskyselyn vuoden 2025 tulosten mukaan Hyvinkään oppilaista osa on kokenut vaikeuksia lukemista vaativissa tehtävissä.

Arviointi:

Vuoden 2025 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan **noin neljäsosa 8. ja 9.-luokkalaisista kokee vaikeuksia lukemista vaativissa tehtävissä** niin Hyvinkäällä kuin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ja koko maassa.

Sen sijaan **lukiolaisilla** lukemisvaikeudet ovat vähentyneet vuoteen 2023 verrattuna niin Hyvinkäällä kuin vertailukohteissa. Lukiolaisten kohdalla tulos oli Hyvinkäällä parempi kuin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ja koko maassa keskimäärin.

Hyvinkään **ammattillisten oppilaitosten opiskelijat** kokevat vaikeuksia lukemista vaativissa tehtävissä enemmän kuin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ja koko maassa keskimäärin. Hyvinkäällä tulos on tarkastelujaksolla 2017–2025 koko ajan heikentynyt. Vuoden 2025 tulos on huolestuttava, sillä jo **yli kolmasosalla** ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista oli vaikeuksia lukemisessa.

Tuloksissa koronavuosi 2021 näkyy sekä 8. ja 9.-luokkalaisten että lukiolaisten kohdalla poikkeuksena, jolloin oli etäopetusta. Tuolloin heistä entistä useampi koki vaikeuksia lukemista vaativissa tehtävissä.

Kansallinen lukutaitostrategia ja -ohjelma ovat lähtökohtana lukutaitotyölle

Kansallinen lukutaitostrategia 2030 julkaistiin vuonna 2021. Se sisältää konkreettisia tavoitteita ja toimenpiteitä kaikenikäisten monipuolisen lukutaidon vahvistamiseksi. Lukutaitostrategian toimeenpanon tueksi on laadittu Kansallinen lukutaito-ohjelma 2030. Opetushallituksen Lukutaito-ohjelma edistää ja tekee näkyväksi lukutaitotyötä varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle sekä tukee kuntia monialaisen yhteistyön rakentamisessa. Ohjelmaan sisältyy osaohjelmia, kuten Lukeva koulu, Lukeva kunta ja Lukeva varhaiskasvatus. Tavoitteena on lukutaitostrategian ja ohjelman avulla tukea pitkäjänteistä lukutaitotyön kehittämistä.

Osa kunnista on lähtenyt rakentamaan paikallista, moniammatillista lukutaitostrategiaa tai lukutaidon toimenpideohjelmaa. Kansallisen lukutaitostrategian toimeenpanon edistämiseen on mahdollista hakea ja saada toiminta-avustusta. Esimerkiksi Turussa on laadittu oma lukutaitostrategia sekä rakennettu työllisyyden ja maahan muuttaneiden tukemiseen lukutaito-ohjelma. Lisäksi Turussa on laadittu Lasten ja nuorten lukutaito-ohjelma.

Turun lisäksi paikallisia lukutaitostrategioita tai -ohjelmia ovat laatineet Lukutaito-ohjelmaan myönnettyjen valtionavustusten turvin myös mm.

- Espoo
- Helsinki
- Hämeenlinna
- Jyväskylä
- Kerava
- Kouvola
- Lohja
- Mäntsälä
- Tampere.

Hyvinkää ei ole mukana Lukeva kunta, Lukeva koulu tai Lukeva varhaiskasvatus -ohjelmissa. Hyvinkäällä ei ole laadittu paikallista lukutaitostrategiaa. Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelman mukaan Ratamo-kirjastot, joihin Hyvinkään kirjastokin kuuluu, monipuolisen lukutaidon edistämiseksi toimitaan Kansallisen lukutaitostrategian tavoitteen mukaisesti. Hyvinkäällä ei ole nähty tarpeelliseksi laatia omaa kuntakohtaista lukutaitostrategiaa tai -ohjelmaa.

Kansallisen lukutaitostrategian "Lukeva kunta 2030" -toimenpidesuosituksissa ehdotetaan lukutaidon ja lukutaitotyön edistämisen kirjaamista kunnan asiakirjoihin, kuten kuntastrategiaan, hyvinvointikertomukseen tai kulttuurikasvatussuunnitelmaan. Hyvinkäällä lukutaitotyöstä ei ole mainintaa kyseisissä asiakirjoissa.

Hyvinkäällä on käytössä Kulttuuripolku, joka on kulttuurilaitosten ja perusopetuksen yhdessä suunnittelema opiskelukokonaisuus. Sen tavoitteena on tutustuttaa kaikki esi- ja peruskoululaiset paikalliseen kulttuuriin ja kulttuurihistoriaan. **Kulttuuripolkuun sisältyy** yhtenä osa-alueena koululaisten **tutustumiskäynnit kirjastoon**.

Suositus:

Tarkastuslautakunta suosittelee hyödyntämään muiden kuntien hyviä käytänteitä paikallisista lukutaito-ohjelmista, joiden avulla kunnat ovat saaneet aikaan hyviä tuloksia lukuinnon kasvattamisessa ja lukutaidon kehittämisessä.

Hyvinkään kirjastopalvelujen lukutaitotyön resurssit ovat rajalliset

Suunnitelmallista lukutaitotyötä tekee Hyvinkään kirjastossa **neljä henkilöä osa-aikaisesti**. Kirjaston henkilöstön mukaan henkilökunnan määrä ei ole riittävä lukutaitotyöhön. Kirjastossa ei esimerkiksi pystytä toteuttamaan yhden ikäluokan läpäisevää kirjavinkkausta. Se on paikannut tätä vajetta kouluille toimitettujen kirjavinkkausvideoiden avulla.

Hakalan lähikirjastossa työaika ei riitä kirjavinkkausten toteuttamiseen, koska siellä työskentelee vain yksi henkilö.

Henkilöstöresurssien rajallisuus vaikuttaa myös siihen, ettei mediakasvatusta kyetä järjestämään systemaattisesti eri ikäryhmille. Kirjastojen mediakasvatuksessa tavoitteena on edistää kansalaisten monilukutaitoa. Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien sujuvaa lukemista, ymmärtämistä ja tulkitsemista sekä niiden tuottamista ja arvottamista.

Hyvinkään kirjastopalveluiden henkilökuntavahvuus on ollut 28 henkilöä vuonna 2025. Vuosina 2022–2024 se oli 29 henkilöä. Lisäksi pääkirjastossa työskentelee säännöllisesti siviilipalvelusta suorittavia henkilöitä, harjoittelijoita sekä muuta tilapäishenkilökuntaa.

Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa on tiivistä ja monipuolista

Kirjasto toteuttaa useanlaista yhteistyötä varhaiskasvatuspalvelujen kanssa lukemisen innostamiseksi. **Pääkirjasto** tekee mm. seuraavanlaista yhteistyötä:

- vierailut päiväkodeilla
- satuhetket päiväkodeille
 - satuhetkiä on järjestetty myös ruotsiksi ruotsinkielisen päiväkodin lapsille
- kirjasto-opastukset päiväkodeille kirjastossa
- yhteistyö avointen päiväkotien ja yksityisten perhepäivähoitajien kanssa
- päiväkotien kirjastokortit
 - laina-aika 8 viikkoa, kun normaali laina-aika on 4 viikkoa
- kirjapaketit päiväkodeille sisäisellä postilla
- päiväkotipaketit
 - lastenosaston työhuoneeseen on sijoitettu teemapaketteja eri aiheista päiväkoteja varten
 - kielikirjaparit-teema on toteutettu varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuriopettajien toiveesta. Päiväkodit lainaavat kielikirjaparin ja muunkielinen perhe voi lainata päiväkodista omalla kielellään saman kirjan kotiin yölainaksi, jota on päiväkodissa luettu suomeksi.
- kirjaston Lorusoppa-kiertue

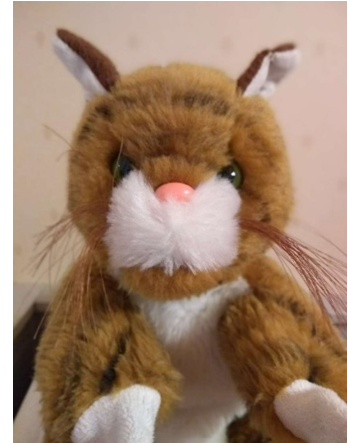
- lorusoppakiertue tavoitti 485 Hyvinkään varhaiskasvatuksen piirissä olevaa alle 3-vuotiasta lasta
- tapahtumat varhaiskasvatusikäisille ja heidän perheilleen
 - Lasten lauantai, satupäivä, pehmolelujen yökylä
- lukukoirat
- The Europe Challenge 2025: SATUJA JA SOPPAA Hyvinkäällä
 - Hyvinkään kirjasto on ensimmäinen ja ainoa suomalainen kirjasto, joka on valittu mukaan Europe Challenge- projektiin itse kehittämällään hankkeella.
 - Hanke toteutetaan yhdessä Selkokulttuuriyhdistyksen kanssa. Projekti käynnistyi syyskuussa 2025 ja se kestää toukokuun loppuun 2026 asti.
 - Hankkeen avulla halutaan edistää hyvinkääläisten, erityisesti erikielisten asukkaiden ja eri sukupolvien suhdetta kirjastoon, vahvistaa lukutaitoa ja tukea suomen kielen oppimista.

Hakalan lähikirjastossa käy paljon varhaiskasvatuksen ryhmiä. Se tekee mm seuraavanlaista yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa:

- Jaakko-kissa

- Jaakko-kissa (käsinukke), pitää varhaiskasvatuksen ryhmille satuhetkiä ja
- kirjaopetuksia siitä, miten kirjaa käsitellään.
- päiväkotipaketit
- kirjapaketit
 - ryhmät, jotka eivät pääse kirjastoon, tilaavat kirjapaketteja
 - sisäinen posti kuljettaa kirjapaketit
- lukuhaaste
- Avoin päiväkotit Pikku-Veturi pitää kerhoa muutaman kerran vuodessa Hakalan kirjastossa.

Yhteistyö perusopetuksen kanssa on suunnitelmallista ja monipuolista

Pääkirjaston lasten- ja nuortenosaston henkilökunta ja Hakalan kirjaston vastaava kirjastovirkailija tekevät monenlaista yhteistyötä peruskoulujen kanssa lukutaidon ja lukuinnon edistämiseksi. Kirjaston ydinpalveluita peruskouluille ovat monipuolinen kokoelma sekä henkilökunnan asiantuntijuus lasten- ja nuortenkirjallisuudessa.

Hyvinkään perusopetuksen **opetussuunnitelmassa** todetaan, että kirjasto on olennainen osa koulujen tiedonhankintaopetusta ja kulttuurikasvatusta. Lisäksi mainitaan, että kirjasto tukee oppilaiden omaehtoisen lukuharrastuksen herättämistä ja kehittämistä. Opetussuunnitelmassa on kerrottu, mitä palveluja Hyvinkään kirjastot tarjoavat oppilasryhmille ja yksittäisille oppilaille.

Kouluyhteistyön tavoitteet päivitettiin vuonna 2025. Opetussuunnitelma on pohjana kouluyhteistyölle. Hyvinkää opetussuunnitelman mukaan jokainen hyvinkääläinen esi- ja peruskoululainen osallistuu Kulttuuripolkuun. Kirjastokäynnit ovat osa kulttuuripolkuja.

Kirjaston kotisivuilta löytyy kattavasti tietoa kirjaston ja koulun yhteistyöstä sekä kirjaston tarjoamista ohjelmista ja palveluista opetukseen. Lisäksi sivuille on koottu materiaaleja opettajille.

Pääkirjaston toteuttama yhteistyö:

- yhteisökortti
 - opettajien on mahdollista saada yhteisökortti, jolla he voivat lainata materiaalia oppilaille. Se on lähes kaikilla opettajilla käytössä. Kyseisellä kortilla lainattu aineisto saa normaalia pidemmän laina-ajan.
- koulusarjat
 - kirjaa luetaan koulussa yhdessä ja kaikilla oppilailla on oma nide
- ryhmäkäynnit
 - lasten- ja nuortenosaston henkilökunta tekee erilaisia ryhmäkäyntejä kouluilla
- kulttuuripolku

- Kaikki 2. ja 6. luokkalaiset käyvät kirjastossa lukuvuoden aikana kulttuuripolkukäynnillä. Käynnit on suunniteltu sopimaan opetussuunnitelman sisältöihin ja tavoitteisiin.
- 2.-luokkalaisten kulttuuripolku keskittyy lukuhalun herättelyyn ja 6.-luokkalaisten käsittelee monilukutaitoa, teemana erityisesti luotettava tieto ja tekoäly.
- valeuutisluento
- elokuvalisenssi
 - koululuokat voivat tulla katsomaan elokuvia kirjastoon
- satuhetket ja kirjastokierrokset
 - satuhetkiä alakoulun alimmille luokille
 - kirjastokierros, jonka päätteeksi katsotaan jokaiselle oppilaalle lainaan joku häntä kiinnostava kirja
- lukuhaasteet
 - luokille on voitu jakaa erilaisia lukuhaasteita, jotka suorittamalla saa pienen palkinnon
- kirjavinkkaus
 - noin yhden oppitunnin mittainen tuokio, jossa kirjastonhoitaja esittelee houkuttelevasti itse lukemiaan ja hyväksi toteamiaan kirjoja
- Luku-Ukuli -lukemiskilpailu
 - Lasten- ja nuortenosaston henkilökunta järjestää vuosittain ison lukukilpailun, Luku-Ukulin. Kilpailu on tarkoitettu alakoululaisille ja siihen osallistuu vuosittain yli 1 000 lasta. Vuonna 2025 osallistujia oli 1 289.
 - Kilpailun tarkoituksena on saada lapset harjoittamaan mekaanista lukutaitoa ja saada lapsia innostumaan lukemisesta. Kilpailun varjolla saa houkuteltua myös vähemmän innokkaita lukijoita lukemaan.
- Pop-up -kirjasto
 - Lasten- ja nuortenosaston henkilökunta on vinyt pop up-kirjaston esim. koululuokille tai yksittäisille koululaisille tarkoitettuihin tapahtumiin, esim. Rasismien vastainen päivä tai koulujen iltatapahtumat koulun oppilaille ja vanhemmille.

Hakalan kirjaston toteuttama yhteistyö:

- kirjastotunti
 - Hakalan kirjasto toimii Hakalantalons koulun yhteydessä, joten joka luokalla on oma kirjastotunti.
- lukukaveri-kilpailu
 - Joka lokakuu Hakalan kirjasto järjestää Hakalantalons koululle Lukukaveri-kilpailun. Kilpailussa pitää suunnitella mielikuvituksellinen hahmo, jonka kanssa olisi mukava lukea kirjaa. Työhön pitää myös kirjoittaa pieni lukemiseen liittyvä tarina, jossa hahmo esiintyy. Voittajatyöstä Hakalan kirjaston vastaava virkailija tekee virkaten tai neuloen minihahmon. Voittaja saa oman hahmon ja toinen hahmo tulee kirjastoon maskotiksi. Tänä vuonna Lukukaverikilpailu rajattiin 1.-4.-luokille. Aiemmin se on ollut koko koululle.
- unikaverien yökylä
 - Jaakko-kissa kutsuu toukokuussa Hakalantalons 1.-luokkalaisten unikaverit yökylään. Yökyläily kuvataan ja jokainen unikaveri saa yksilöllisen kirjoitelman siitä, miten kyseisellä unikaverilla sujui yökylässä.

- lukubingo
 - lokakuussa 5–6-luokkalaisille on lukubingo, jossa osallistuneiden kesken arvotaan kolme kirjapalkintoa
- satuhetket ja kirjasto-opetus
 - alkusyksystä Jaakko-kissa pitää Hakalantalonsa ekaluokkalaisille satuhetken ja kirjasto-opetuksen
 - lähialueen alakouluista Hakalan kirjastossa käy luokkia myös Anttilan, Puolimatkan, Martin ja Metsäkaltevan kouluista lainaamassa kirjoja.

Yhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa on pienimuotoista

Saadun tiedon mukaan yhteistyö toisen asteen kanssa on lisääntynyt viime vuosina, mutta sitä voisi olla enemmänkin. Se kuitenkin vaatisi enemmän henkilöstöresurssia. Toteutunut yhteistyö on toiminut hyvin.

Lukion kanssa on tehty mm. seuraavaa yhteistyötä:

- pop-up -kirjastokäyntejä
- s2 ryhmä tutustumiskäynnillä kirjastossa
- lasten- ja nuortenosaston kirjastonhoitajat ovat vinkanneet lukiolaisille kirjoja eri teemoilla, esim. runot, näytelmät, novellikokeelmat, rikoskirjat ja ympäristöteema
- lukion oppikirjakokoelma on siirretty pääkirjaston kokoelmiin

Hyrian (Hyria koulutus Oy) kanssa on toteutettu mm. seuraavaa yhteistyötä:

- pop-up -kirjastotyötä
- keväällä 2025 kirjastokäynnillä kävi Kasvu-paja ja syksyllä 2025 liiketalouden opiskelijat
- Tuva-luokalle (Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus) on pidetty kirjallinen mediakasvatusluento aiheena ”Pelit ja kirjallisuus”
- joulukuussa 2025 ryhmä Hyriasta kävi kirjastossa katsomassa elokuvaa.

Kirjasto on toteuttanut muitakin toimenpiteitä lukemisen edistämiseksi

Satutunnit

Pääkirjastossa järjestetään tiistai-iltaisina kaksi peräkkäistä satutuntia. Niissä on syksyllä 2025 ollut parhaimmillaan yhteensä noin 73 osallistujaa. Vuonna 2024 satutunnit tavoittivat yhteensä 1 513 henkilöä. Vuonna 2025 osallistujia oli yhteensä 2 165.

Satutunteja pidetään myös koti- ja perhepäivähoidossa oleville lapsille tiettyinä keskiviikkoina aamupäivällä. Syyskaudella 2025 kyseisiä satutunteja toteutettiin viisi kertaa.

Hakalan lähikirjastossa on pieni tila satuhuonekäytössä. Keväällä 2025 oli koko historian ennätysmäärä osallistujia, yhteensä 45 henkilöä. Normaalisti osallistujia on 20–35. Iltasatutunnit ovat torstaisin syys-marraskuussa ja tammi-huhtikuussa. Aamupäivällä toteutetaan päiväkotien ennakkoon tilaamia satutunteja.

Kirjailijavierailut

Kirjailijavierailuiden määrä vaihtelee vuosittain. Vuonna 2025 niitä järjestettiin viisi. Kirjailijatilaisuuksiin osallistuvien määrät vaihtelevat paljon. Suositut kirjailijat saattavat vetää paikalle jopa 70 henkilöä ja vähemmän tunnetut kirjailijat vajaat 10 henkilöä.

Selkokielliset ja kuunneltavat aineistot

Kaupunginkirjaston valikoimissa on lukemista helpottavia isotekstisiä ja selkokiellisiä kirjoja. Selkokiellisiä kirjoja on pääkirjastossa ja Hakalan lähikirjastossa yhteensä 1 197 kappaletta.

Lisäksi Celia-kirjaston äänikirjat saa käyttöön rekisteröitymällä Celian asiakkaaksi. He, joilla ei ole oikeutta Celia-palveluun, voivat kuunnella äänikirjoja E-kirjasto -palvelussa.

Palvelut ulkomaalaistaustaisille

Kirjaston palveluista on laadittu selkokiellinen esite, joka on kirjaston kotisivuillakin luettavissa. Maahanmuuttajaryhmille on järjestetty myös tutustumiskierroksia kirjastoon. Vuonna 2025 kävi yhteensä kuusi ryhmää.

Kirjastosta löytyy selkokiellisiä kirjoja sekä aineistoa mm. englanniksi, venäjäksi ja ruotsiksi. Lisäksi Hyvinkäällä on siirtokokoelmia seuraavilla kielillä: arabia, kiina, liettua, persia, portugali, tigrinja, turkki ja ukraina. Päiväkotiryhmät ja koululuokat voivat myös hyödyntää siirtokokoelmia.

Pääkirjastossa kokoontuu torstaisin Suomipiiri, jossa vapaaehtoiset auttavat oppimaan suomen kieltä ja kertovat Suomen kulttuurista ja tavoista. Osallistujia on ollut 10–17 henkilöä/kerta.

Kirjat kotiin -palvelu

Kirjasto vie kerran kuussa aineistoa kotiin henkilöille, jotka eivät korkean iän tai sairauden vuoksi voi itse käydä kirjastossa. Asiakkaita on tällä hetkellä 10. Henkilöstöressurssin rajallisuuden vuoksi palveluun ei voida ottaa tällä hetkellä enempää asiakkaita.

Hyvinkään kirjaston senioripalveluista vastaavat henkilöt selvittelevät parhaillaan, olisiko täällä mahdollista ottaa käyttöön Helsingin kirjastoissa käytössä oleva joustoasiakkuus. Joustoasiakkuudessa asiakas valtuuttaa jonkun muun hoitamaan kirjastoasioinnin puolestaan.

Lukeminen hoivakotien ja palvelutalojen asukkaille

Tällä hetkellä on 12 vapaaehtoista lukijaa, jotka käyvät lukemassa kahdeksassa eri hoiva- ja palvelutalossa. Lukijat lukevat joko yksittäisille asukkaille, muutamille asukkaille tai isommalle ryhmälle kerrallaan.

Mediakasvatussuunnitelma

Kirjastossa laadittiin vuonna 2025 mediakasvatussuunnitelma. Mediakasvatustoiminta perustuu kirjastolaisissa määriteltyjen tavoitteiden edistämiseen. Sitä toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulujen, paikallisten yhdistysten ja yksityishenkilöiden kanssa sekä Hyvinkään digitukiverkoston kanssa. Mediakasvatukseen kirjastossa kuuluu kaikki tiedonhakuun,

kriittiseen lukutaitoon, kirjaston käytön opastukseen, kirjojen ja pelien sekä muun median käyttöön liittyvä opastus- ja tapahtumatoiminta.

Lukutaidon edistämistä koskeva tavoite ei toteudu täysin

Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelmassa on seuraava lukutaidon edistämiseen liittyvä tavoite:

Tavoite	Toimenpiteet	Päämäärä 2028	Mittari
Monipuolisen lukutaidon edistäminen ja kaiken ikäisten lukemaan innostaminen.	Lukutaitojen ja lukutaitotyön merkityksen esille tuominen, esimerkiksi yhteistyössä toteutetut lukuhaasteet ja -kampanjat ja kirjaston ulkopuolelle jalkautuminen.	Ratamo-kirjastoissa toimitaan Kansallisen lukutaitostrategian tavoitteiden mukaisesti.	Toteutuneet yhteiset lukuhaasteet tai kampanjat

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan Ratamo-kirjastot eivät pysty vuonna 2025 toteuttamaan yhteistä lukuhaastetta tai -kampanjaa. Tarjolla on ollut useita lukukampanjoita, joita kirjastot ovat voineet hyödyntää valtakunnallisesti. Useissa Ratamo-kirjastoissa, kuten Hyvinkäälläkin, on markkinoitu tämän vuoden Helmet-kirjastojen lukuhaastetta. Kirjastoihin on tulostettu lukuhaasteen materiaaleja ja tehty aiheisiin liittyviä aineistonäyttelyitä. Lisäksi Hyvinkään kirjastopalvelut ovat hyödyntäneet Erten (Seinäjoen kaupunginkirjaston lasten ja nuorten lukutaitoa ja lukemista edistävien kirjastopalvelujen valtakunnallinen erityistehtävä) luomia valmiita materiaaleja lukukampanjoista. Kesällä oli käytössä Lukujengin lukubingo ja nuorille kesälukubingo.

Alakoululaisille suunnattu Luku-Ukuli -lukemiskilpailu toteutettiin jälleen alkuvuodesta 2025. Hakalan lähikirjastossa vietetään aina lokakuussa lukukuuta. Pääkirjastossa syyslomaa markkinoitiin lukulomana Lukukeskuksen laatiman materiaalin avulla. Lisäksi pääkirjastossa on kokoontunut säännöllisesti Kirjavirkut -lukupiiri, klassikkolukupiiri, Tarinavyyhti sekä sarjakuvapaja.

Arviointi:

Hyvinkään kirjastoissa järjestetään useita erilaisia tapahtumia, näyttelyjä ja kirjailijavierailuja, joiden avulla pyritään herättämään kaikenikäisten kuntalaisten kiinnostusta lukemiseen ja kirjallisuuteen. **Kirjasto on toiminut monipuolisesti ja kekseliäästi erityisesti lasten ja nuorten lukuinnon herättämiseksi ja lukemisen edistämiseksi.**

Luonnollisesti pääkirjasto kykenee tarjoamaan enemmän vaihtoehtoja lukemisen edistämiseksi kuin pienempi Hakalan lähikirjasto. Hakalan kirjasto on kuitenkin toteuttanut erittäin pienellä henkilöstöresurssilla upeaa työtä erityisesti lasten ja nuorten lukemisen edistämiseksi. Lukuinnon herättämiseksi on hyödynnetty oivallisesti mielikuvitusta ja kekseliäisyyttä, jota on osattu käyttää kuhunkin ikäkauteen sopivalla tavalla.

Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa on ollut tiivistä.

Tarkastuslautakunta pitää kirjastopalvelujen yhteistyötä kyseisten tahojen kanssa ensiarvoisen tärkeänä. Mitä varhaisemmassa vaiheessa onnistutaan luomaan kiinnostus lukemiseen, sitä suuremmalla todennäköisyydellä päästään parempiin tuloksiin lukutaidossa. Lukutaidon tasolla on vaikutusta myös luotettavaan tiedonsaantiin. Kriittisen lukutaidon merkitys on kasvanut nykyisessä mediaympäristössä, jossa sisällön luotettavuuden ja lähteen asiantuntijuuden arvioiminen on entistä vaikeampaa.

Kirjastoissa on **otettu hyvin huomioon myös asiakkaat, joilla on lukurajoitteita**. Heille on tarjolla esimerkiksi isotekstisiä ja selkokielisiä kirjoja sekä äänikirjoja. Lisäksi ulkomaalaistaustaisille on saatavilla kirjallisuutta useilla eri kielillä.

Hyvinkään kirjastopalvelut on ottanut rohkeasti käyttöön myös uusia toimintatapoja lukutaidon vahvistamiseksi. Tästä mainittakoon Europe Challenge-projekti "Satuja ja soppaa". Hyvinkään kirjasto on ensimmäinen ja ainoa suomalainen kirjasto, joka on valittu mukaan kyseiseen projektiin. Projekti on suunnattu erityisesti erilaisista kieli- ja kulttuuritaustoista tuleville henkilöille ja eri sukupolville.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että kirjasto on ryhtynyt selvittämään mahdollisuutta ottaa Hyvinkään kirjastossa käyttöön joustoasiakkuus. Kyseisestä käytännöstä hyötyisivät henkilöt, jotka eivät korkean iän tai sairauden vuoksi pääse itse asioimaan kirjastossa. Joustoasiakkuus olisi vaihtoehto Kirjat kotiin -palvelulle, jota kirjasto pystyy tarjoamaan vain hyvin pienelle henkilömäärälle rajallisen henkilöstöresurssin vuoksi.

Suositus:

Kirjastopalvelujen ja koulutuspalvelujen on suositeltavaa yhteistyössä määritellä, mitkä ovat lukutaitotyön toivotut vaikutukset. Vaikutusten seurantaan varten on syytä asettaa konkreettiset mittarit, joilla voidaan seurata ja mitata, onko edetty tavoitteiden suuntaisesti.

Lisäksi on suositeltavaa löytää lukemisen edistämiseksi ennaltaehkäisevästi eniten tukea tarvitsevat ryhmät ja kohdentaa toimenpiteitä niihin. Kouluterveyskyselyn ja PISA-tutkimuksen tulosten perusteella tällaisia ryhmiä ovat erityisesti ammatillisiin oppilaitoksiin hakeutuvat sekä maahanmuuttajataustaiset perheet ja lapset.

Lukutaidon edistämiseksi on tehty muutoksia perusopetuksen vuosiviikkotunteihin

Valtioneuvoston toukokuussa 2024 tekemän päätöksen mukaisesti perusopetuslaissa tarkoitettun opetuksen valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa koskevaa asetusta on muutettu. Muutoksella lisättiin äidinkieli- ja kirjallisuus -oppiaineen ja matematiikan opetusta yhdellä vuosiviikkotunnilla

1. ja 2. luokilla. Lisäksi luokille 3–6 lisättiin yksi vuosiviikkotunti äidinkieltä ja kirjallisuutta. Samalla perusopetusasetusta muutettiin siten, että opetuksen keskimääräisiä vähimmäistuntimääriä työviikossa nostettiin. Kyseisten muutosten taustalla on luku-, kirjoitus- ja laskutaitojen vahvistaminen. Muutokset tulivat voimaan 1.8.2025.

Perusopetukseen lisättävien vuosiviikkotuntien sijoittamisesta tietyille vuosiluokalle tuli päättää paikallisesti. **Opetuslautakunta on 17.12.2024 päättänyt perusopetuksen tuntijakomuutoksesta 1.8.2025 alkaen.** Päätöksen mukaan paikallista tuntijakoa muutettiin äidinkielen ja kirjallisuuden osalta lisäämällä yksi vuosiviikkotunti kyseiseen oppiaineeseen sekä 1. luokalle että 3. luokalle. Sivistystoimesta on kouluja ohjeistettu, että lisätunti tulee käyttää nimenomaan lukemiseen, jotta lisätunti kohdentuu siihen, mihin se on tarkoitettu. Perusopetuksen johtoryhmässä on seurattu kokemuksia lukemisen lisätunneista (esim. perusopetuksen johtoryhmä 20.11.2025).

Arviointi:

Hyvinkäällä on toimittu opetus- ja kulttuuriministeriön ja Kuntaliiton ohjeistuksen mukaisesti opetuslautakunnan päättäessä perusopetukseen lisättävien vuosiviikkotuntien sijoittamisesta tietyille vuosiluokille. Opetuslautakunta on päättänyt asiasta jo hyvissä ajoin ennen tuntijakomuutoksen voimaan tuloa.

Muita huomiota arvioinnissa

Nykyinen **kirjastojärjestelmä** on ollut Hyvinkään ja muiden Ratamo-kirjastojen käytössä vuoden 2017 loppupuolelta alkaen. Sen kehitys on lopetettu ja siksi uuden kirjastojärjestelmän hankinta on tullut ajankohtaiseksi. Haasteena on kilpailun puuttuminen, sillä kyseisiä järjestelmiä on tarjolla vähän.

Kirjastojärjestelmän avulla hallitaan tietoa kirjastoissa tarjolla olevista aineistoista, lainausoikeuksista sekä asiakastiedoista. Kirjastojärjestelmistä välitetään myös tietoa esimerkiksi Finna-tietokantaan, jotta lainattavissa tai katseltavissa oleva aineisto löytyy valtakunnallisesta Finna.fi-käyttöliittymästä.

Uuden kirjastojärjestelmän käyttöönotto on asetettu tavoitteeksi Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelmassa 2025–2028. Vuoden 2025 aikana Hyvinkään kirjasto ja muut Ratamo-kirjastot ovat kartoittaneet markkinoilla olevia järjestelmiä ja käyneet tutustumassa kirjastoihin, jotka ovat jo vaihtaneet kirjastojärjestelmän. Kirjastopalvelut odottavat myös kansalliskirjaston päätöstä uudesta luettelointiformaatista. Kansalliskirjasto on luvannut tehdä päätöksen, mutta päätöstä on aina siirretty eteenpäin.

Tällä hetkellä markkinoilla olevissa järjestelmissä on omat haasteensa. Ratamo-kirjastot eivät ole niihin tyytyväisiä. Ratamo-kirjastojen järjestelmätyöryhmän kanssa on aloitettu vaatimusmäärittelyn laatiminen. Sen on tarkoitus valmistua kesään 2026 mennessä.

Lisäksi Ratamo-kirjastot ovat selvittäneet myös sitä, miten muut jo kirjastojärjestelmän vaihtaneet kirjastot ovat edenneet hankintaprosessin osalta.

Arviointi:

Hyvinkään kirjasto on yhteistyössä muiden Ratamo-kirjastojen kanssa ryhtynyt toimenpiteisiin kirjastojärjestelmän uusimiseksi Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelman mukaisesti.

Investointi-hankkeet

Paavolatalo

Miten Paavolatalon lopulliset rakennuskustannukset toteutuivat hankkeelle varattuihin määrärahoihin verrattuna?

Mitkä ovat käyttäjien näkemykset Paavolatalon päiväkodin tilojen toimivuudesta?

Onko Paavolatalon liikuntasalille tullut riittävästi varauksia?

Mitkä olivat Paavolatalo-hankkeen palautekyselyn tulokset?

Arviointi:

Paavolatalon rakennushanke onnistui kustannuksiltaan erinomaisesti, sillä toteutuneet menot alittivat kustannusarvion peräti 2,9 miljoonalla eurolla. Hankkeen kokonaiskustannusarvio oli 15,5 miljoonaa euroa ja toteutuneet kustannukset 12,6 miljoonaa euroa.

Merkittävä vaikutus arvioitua pienempiin kustannuksiin oli kaupungin palveluksessa olevilla pätevilla henkilöillä, jotka olivat hankkeen eri vaiheissa mukana. Lisäksi urakan hankinta sattui tilaajan näkökulmasta erittäin hyvään ajankohtaan. Rakennusalalla on ollut hiljaista, joten sillä on ollut vaikutusta rakentamisen suotuisaan hintakehitykseen.

Paavolatalon päiväkodin henkilöstö on erittäin tyytyväinen sekä sisätilojen että piha-alueen toimivuuteen. Myös lapset ovat olleet innoissaan monista sisä- ja ulkotilojen ratkaisuista ja välineistä.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Paavolatalon päiväkodin sisätilat ovat loistavasti muunneltavissa erikokoisten ryhmien käyttöön. Sisustuksen värimaailma on harmoninen. Taideteokset ovat lasten ympäristöön sopivia, ne tuovat iloa ja ovat mielikuvitusta herättäviä. Piha-alueen monipuolisuus innostaa leikkimään ja liikkumaan.

Paavolatalon liikuntasali on arki-iltaisin urheiluseurojen ahkerassa käytössä. Kaikki arki-illat ovat varattuja. Sen sijaan viikonloppuisin on vielä vapaitakin aikoja. Liikuntasalia käyttäneet seurat ovat olleet tyytyväisiä salin ja sen oheistilojen olosuhteisiin.

Paavolatalo-hankkeen palautekyselyn vastausaktiivisuus oli pieni, vaikka kyselyyn oli mahdollista vastata kahden kuukauden ajan. Kysely on ollut näkyvästi esillä kaupungin verkkosivuilla, koska se oli sen etusivulla. Hankkeeseen ja siihen

liittyvään viestintään vastaajat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä. Kyselyn tuloksista ei kuitenkaan voi tehdä täysin luotettavia päätelmiä sen alhaisen vastausaktiivisuuden vuoksi.

Rakentamisvaiheen arvioinnin tulokset on raportoitu edellisessä arviointikertomuksessa

Edellinen tarkastuslautakunta arvioi Paavolatalon rakennushankkeen etenemistä sekä käyttäjätahon ja paavolalaisten osallistamista hankkeen aikana. Tuolloin rakennus ei ollut vielä valmistunut. Kyseisen arvioinnin tulokset on raportoitu arviointikertomuksessa 2024.

Paavolatalo valmistui ajallaan ja kustannuksiltaan onnistuneesti

Paavolatalon päiväkotitoiminta pystyi aloittamaan toimintansa suunnitellusti elokuun alussa 2025. Päiväkodin sisä- ja ulkotilojen sekä liikuntasalin osalta urakka otettiin vastaan 11.7.2025. Koko urakan vastaanotto oli 14.8.2025, johon mennessä myös Paavolan koulun piha-alue valmistui.

Rakennushankkeen kokonaiskustannusarvio oli 15,5 miljoonaa euroa ja toteutuneet kustannukset 12,6 miljoonaa euroa. Hankkeen onnistumisessa avainasemassa olivat kaupungin palveluksessa olevat pätevät henkilöt, erityisesti hankkeessa mukana ollut rakennuttaja ja rakennustöiden valvoja. Lisäksi mukana olivat kaupungin omat sähkö- ja LVIA-puolen ammattilaiset. Myös vallitsevalla rakennusalan matalasuhdanteella oli vaikutusta rakentamisen suotuisaan hintakehitykseen.

Irtokalustamiseen varattiin määrärahaa 130 000 euroa. Toteutuneet menot olivat 137 700 euroa sisältäen Av-välineet.

Päiväkodin sisätilat ja piha-alue saavat kiitosta

Paavolatalon päiväkodin henkilöstö on erittäin tyytyväinen sekä sisätilojen että piha-alueen toimivuuteen. Erityistä kiitosta ovat saaneet huoneiden hyvä muunneltavuus, kaunis taide, toimiva ruokasali, hyvä ilmastointi ja ääniergonomia. Muutamia pieniä puutteita oli lasten wc-tiloissa ja ruokasalin palautuslinjastossa. Ne on saatu toimivimmiksi jälkikäteisratkaisulla.

Piha-alueen osalta henkilöstö on ollut tyytyväisin sen muotoiluun ja monipuolisuuteen leikkivälineineen, kootaan sekä porttien toimivuuteen. Huolta on aiheuttanut kootaan kohdistunut ilkkivalta.

Lapset ovat tykänneet Paavolatalon sisätiloissa eniten mm. liikuntasalista, leikkituloista, aistihuoneesta ja ruokalasta. Piha-alueella lasten suosikkeja ovat mm. liukumäki, keinut, hämähäkkiverkko ja kota. Talvella pihan mäet ovat olleet lasten mieleen, koska niistä voi laskea liukurilla ja pulkalla.

Muuna huomiona mainittakoon, että päiväkodin johtajan ja koulun rehtorin yhteistyö on ollut aiempaa tiiviimpää ja helpommin saavutettavaa, kun päiväkotia ja koulu sijaitsevat nyt vierekkäin. Samoin esiopetuksen ja koulun yhteistyö on tiivistä.

Päiväkodissa on rakenteellisia paikkoja 126 lapselle. Tällä hetkellä siellä on 89 lasta. Pienempi lapsimäärä johtuu lasten iästä ja tuen tarpeista. Alle 3-vuotiaalle lapselle lasketaan 1,75 paikkaa ja kolme vuotta täyttäneelle 1 paikka. Tuen tarpeita on erilaisia ja tuen tarpeiselle lapselle lasketaan paikka sen mukaan (1,75, 2,0 tai 2,8 paikkaa).

Liikuntasali on ahkerassa käytössä

Liikuntasalin suunnittelussa otettiin huomioon erityisesti salibandyn ja futsalin tarpeet. Sali mahdollistaa näiden lajien harjoittelun ja pienimuotoisen ottelutoiminnan. Kentältä löytyy merkinnät myös lentopallon, sulkapallon ja koripallon pelaamiseen. Ison salin voi jakaa kahteen osaan.

Liikuntasali on päivisin Paavolan koulun ja alueen päiväkotien käytössä. Iltaisin sitä ovat vuokranneet erityisesti futsalia ja salibandyä harrastavat seurakuntat. Salin käyttäjiksi toivotaan enemmän myös paikallisia vapaamuotoisia peliporukoita. Lisäksi Hyvinkään Opiston kautta toivotaan käyttäjiä.

Arki-iltoina klo 16–21 sali on täyteen varattu. Myös lauantaisin ja sunnuntaisin on varauksia, mutta kyseisiltä päiviltä löytyy vielä vapaitakin tunteja.

Liikuntasalin yhteydessä on pukutilat, suihku- ja wc-tilat sekä varastotilat, joissa urheiluseurat voivat säilyttää urheiluvälineitä. Lisäksi yläkerrassa on katsomotasanne. Sen laskennallinen katsojamäärä on yhteensä 50 henkilöä. Katsomon esteettömyys toteutuu, sillä yläkertaan on mahdollisuus kulkea myös hissillä.

Urheiluseuroilta on tullut positiivista palautetta liikuntasalista oheistiloineen.

Paavolatalossa on kokoontumistila

Rakennuksessa on myös kokoontumistila, jota yhdistykset ja asukkaat voivat varata kohtuulliseen hintaan. Laajennettuna tilaan mahtuu noin 100 henkilöä. Tilalle toivotaankin ahkeraa käyttöä.

Paavolatalo-hankkeesta toteutettiin palautekysely asukkaille

Paavolatalo-hankkeesta toteutettiin palautekysely asukkaille. Verkkokyselyyn oli mahdollista vastata 28.11.2025 – 31.1.2026. Kysely oli esillä kaupungin verkkosivujen etusivulla ja sosiaalisen median päivityksissä. Kyselystä tehtiin kaksi sosiaalisen median päivitystä, joissa kuntalaisia kehoitettiin kertomaan mielipiteensä hankkeen onnistumisesta.

Palautekyselyyn vastasi yhteensä 28 henkilöä. Vastaajista 36 % oli Paavolan asuinalueella asuvia. Muualla asuvat kertoivat käyvänsä Paavolassa harrastamassa, ulkoilemassa tai töissä.

Vastaajista suurin osa piti Paavolatalo-hanketta kokonaisuutena onnistuneena. Hanketta koskeva viestintä sai keskiarvoksi 7 (1=tyytymätön viestintään, 10=erittäin tyytyväinen viestintään). Paavolataloa koskeviin asukastilaisuuksiin osallistuneet pitivät kyseisiä tilaisuuksia hyödyllisinä. Vastauksista kävi ilmi, ettei tieto asukastilaisuuksien järjestämisestä ollut tavoittanut kaikkia.

Palautteessa tuli jonkin verran negatiivista palautetta liikuntasalin pienestä katsomosta ja siitä, ettei katsomossa ole istumapaikkoja. Toivottiin myös yleistä tutustumiskierrosta Paavolataloon sekä tiedotusta siitä, ketkä ja miten kokoontumistilaa voi varata.

Ovatko Hangonsillan alueen rakennushankkeet edenneet suunnitellun mukaisesti?

Onko kolme samanaikaisesti käynnissä olevaa rakennustyömaata aiheuttanut Hangonsillan alueella logistisia ongelmia?

Arviointi:

Koulu ja päiväkotiviilinä sekä pysäköintilaitos ovat sekä aikataulullisesti että kustannuksiltaan edenneet suunnitelmien mukaisesti. Pysäköintilaitoksen rakentaminen päästiin aloittamaan jopa odotettua aikaisemmin joutuisan rakennuslupakäsittelyn vuoksi.

Hyvinkää Areenan rakentamisaikatauluun on tullut viivettä, koska rakennesuunnittelija jouduttiin vaihtamaan. Arvion mukaan hanke tulee valmistumaan huhtikuussa 2027, kun alkuperäinen aikataulu oli helmikuu 2027.

Rakennesuunnittelijan vaihtaminen on aiheutunut myös lisäkustannuksia. Muuten hanke on edennyt sekä rakentamisen että Areenan toiminnan suunnittelun ja kilpailutusten osalta suunnitellusti.

Hangonsillan alueella ei ole havaittu logistisia ongelmia, vaikka rekkaliikenne on ollut vilkasta. Eri työmaiden välinen aktiivinen yhteydenpito toimitusajoista, kuljettajien teams-ryhmässä käymä viestinvaihto lastien purkuajoista ja eri urakoitsijoiden välinen hyvä yhteistyö ovat taanneet sen, ettei logistiikka ole aiheuttanut haittaa työmaiden etenemisille. Logistiikan toimivuus kertoo myös huolellisesti ja asiantuntevasti laaditusta liikenteenohjaussuunnitelmasta, joka laadittiin etukäteen Hangonsillan alueelle työnaikaisen liikenteen sujumiseksi.

Hyvinkää Areena

Edellinen tarkastuslautakunta arvioi Hangonsillan monitoimiareenan (myöhemmin Hyvinkää Areena) vuosia kestänyttä suunnitteluvaihetta, josta arviointitulokset on esitetty arviointikertomuksessa 2024. Tuolloin rakentaminen ei ollut vielä alkanut.

Hyvinkää Areenan rakennustyöt käynnistyivät kesäkuussa 2025. Se valmistuu arviolta huhtikuussa 2027. **Kustannusarvio on 42,1 miljoonaa euroa** jakautuen projektinjohtourakan tavoitebudjettiin 37,9 miljoonaa euroa sekä kaupungin muihin kustannuksiin ja varauksiin 4,2 miljoonaa euroa. Tavoitebudjetti ei sisällä monitoimiareenan irtokalusteita, ravintolan irtokalusteita eikä brändäys- ja taidehankintoja.

Arvio Laurea ammattikorkeakoulun osuudesta rakentamisen kustannuksista on 10,0 miljoonaa euroa. Lopullinen kustannus ja Laurean pääomavuokran määrä täsmentyvät, kun rakennusurakka on valmistunut ja hankkeen taloudellinen loppuseelvitys on tehty.

Katsomosta on tehty 900 000 euron sidottu kustannusvaraus, jonka ylittämisestä vastaa kaupunki. Lisäksi työmaan yleiskustannuksen siivoukseen ja raivaukseen varattu kustannus on sidottu tasoon 465 000 euroa, jonka ylittämisestä vastaa kaupunki.

Kustannuksia on vuodesta 2023 lähtien vuoden 2025 loppuun mennessä kirjautunut yhteensä lähes 11,7 miljoonaa euroa sisältäen suunnittelu-, asiantuntija- ja rakennuskustannukset.

Rakennustyöt ovat edenneet lähes aikataulussa. Hankkeen rakennesuunnittelija jouduttiin vaihtamaan syksyllä 2025, josta aiheutui useamman viikon viive aikatauluun. Alun perin Hyvinkää Areenan tavoiteaikataulun mukainen valmistumisaika oli helmikuu 2027, nyt se on huhtikuu 2027.

Rakennesuunnittelijan vaihtamisesta on aikatauluviiveen lisäksi syntynyt lisäkustannuksia. Suunnittelijalta haetaan korvauksia puutteista ja virheistä ensisijaisesti vastuuvakuutuksen kautta.

Tilakeskus on yhdessä sivistystoimen kanssa rekrytoinut teknisen areenamestarin vastaamaan käyttöönoton suunnittelusta ja valmistelusta. Areenan palveluhankinnat on käynnistetty yhteistyössä Laurean ja käyttäjän kanssa joulukuussa 2025.

Ravintola- ja puhtauspalveluiden kilpailutusta valmisteltiin loppuvuoden 2025 aikana ja kilpailu oli arviointihetkellä käynnissä. Hankinnassa haetaan tässä vaiheessa yrityksiä tai yritysten muodostamia ryhmittymiä, joilla on mahdollisuus tarjota Areenalle ravintola- ja/tai puhtauspalveluita. Palveluiden sisältö ja rajaukset on tarkoitus määrittää tarkemmin hankintavaiheessa perustuen käytäviin tarjousneuvotteluihin.

Operointi hoidetaan omana työnä. Tapahtumiin liittyvää myyntityötä tehdään aktiivisesti koko ajan eri verkostoja hyödyntäen. Viestinnän yksikön johdolla on valmistunut viestintä- ja markkinointisuunnitelma vuodelle 2026.

Rakennusmateriaalien ja tarvikkeiden saatavuudessa ei ole tähän mennessä ilmennyt suurempia ongelmia. Runkovaiheessa suunnitteluviiveistä johtuen syntyi viiveettä elementtien toimituksessa. Teräspalkkitoimituksessa häiriötä aiheutti tuotantolaitoksessa tapahtunut laitteiston hajoaminen.

Areenan toteutusvaiheen tavoitteet on päätetty Hyvinkää Areena -hankkeen johtoryhmässä 27.5.2025. Tavoitteet on määritelty kahdeksalle eri osa-alueelle. Kullekin osa-alueelle on nimetty vastuuhenkilöt. Osana hanketta kaupunki on määrittänyt hankkeelle avaintulosalueet. Niissä onnistumisesta maksetaan urakoitsijalle bonus hankkeen kaupallisen mallin mukaan. Bonus eli kannustinpalkkio on mukana hankkeen tavoitebudjetissa. Sillä on tarkoitus sitouttaa urakoitsija toteuttamaan hankkeen laadullisia tavoitteita yhteistyössä tilaajan kanssa.

Kaupunginhallitukselle on annettu säännöllisesti tilannekatsaus Hyvinkää Areenan rakennushankkeen etenemisestä.

Pysäköintilaitos

Pysäköintilaitoksen **kokonaiskustannusarvio** on **5,6 miljoonaa euroa**. Kustannuksia kirjautui vuoden 2025 loppuun mennessä noin 3,4 milj. euroa.

Pysäköintilaitokseen tulee 221 autopaikkaa. Se tulee palvelemaan pääosin Hyvinkää Areenan ja Kipinän käyttäjiä.

Pysäköintilaitoksen rakentaminen alkoi elokuussa 2025. Kohde on luovutettava tilaajalle 30.9.2026 mennessä. Rakennushanke on edennyt suunnitellun mukaisesti eikä merkittäviä poikkeamia ole esiintynyt. Rakennuslupakäsittely eteni joutuisasti ja hanke voitiinkin käynnistää suunniteltua aikaisemmin.

Koulu ja päiväkoti Vilinä

Uusi koulu ja päiväkoti korvaavat Aseman koulun sekä Hangonsillan ja Martinkaaren päiväkodit. Koulu on mitoitettu noin 480 oppilaalle. Päiväkodissa on paikka 198 lapselle. Rakennukseen tulevat varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen sekä 1-6 luokkien tarvitsemat tilat sekä ruokasali ja liikuntasali.

Vilinän **kustannusarvio on 36,4 miljoonaa euroa**. Kustannuksia kirjattiin vuoden 2025 loppuun mennessä yhteensä noin 11,3 miljoonaa euroa.

Vilinän rakennustyöt käynnistyivät valmistelevilla töillä keväällä 2025. Varsinaiset rakennustyöt alkoivat heinä-elokuun vaihteessa 2025. Kohteen on tarkoitus valmistua kesällä 2027. Rakennushanke on edennyt suunnitellun mukaisesti eikä merkittäviä poikkeamia ole esiintynyt. Aikataulussa pysymisen on mahdollistanut se, että työt voitiin käynnistää keväällä valmistelevilla töillä.

Hankkeelle on asetettu tavoite rakentaa vähähiilisesti ja puuta materiaalina hyödyntäen.

Vilinän rakennustöiden etenemisestä on raportoitu tekniselle lautakunnalle sen kuukausiraportoinnin yhteydessä.

Hangonsillan rakennushankkeisiin liittyvät muut huomiot

Logistisia haasteita ei pääsääntöisesti ole esiintynyt, vaikka Hangonsillan alueen rekkaliikenne on ollut vilkasta kolmen samanaikaisesti käynnissä olevan rakennushankkeen vuoksi. Työmaiden välillä on ollut aktiivista yhteydenpitoa toimitusajoista ja järjestelyistä. Lisäksi kuljettajilla on ollut oma teams-ryhmänsä, jossa on viestitty esim. tarkoista purkuajoista. Minkään työmaan kuljetukset eivät ole estyneet eikä logistiikka ole aiheuttaneet haittaa työmaiden etenemiselle. Vaikka joka työmaalla on eri urakoitsija, on yhteistoiminta urakoitsijoiden välillä toiminut hyvin.

Rakentamishankkeiden ajaksi **asukaspysäköintiin** on Polariksen puiston tilalle osoitettu tilapäispysäköinti Uraniankadulle. Tilakeskuksen tietoon ei ole tullut asukaspysäköintiä koskevaa palautetta. Kipinälle osoitetut parkkipaikat Polariksen puistossa ovat jääneet lukion käyttöön eikä siellä ole ollut muutamaa poikkeusta lukuunottamatta ulkopuolisia pysäköijä.